

DIAGNOZA KONDYCJI, POTRZEB I OCZEKIWAŃ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH MIASTA OLSZTYNA

RAPORT Z BADAŃ SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH W RAMACH
PROJEKTU „ROPMO SKUTECZNYM RZECZNIKIEM OLSZTYŃSKIEGO
III SEKTORA”, WSPÓŁFINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Spis treści

Wstęp	2
1. Metodologia badania	3
2. Sektor pozarządowy Miasta Olsztyna w liczbach	5
2.1. Liczba organizacji pozarządowych w Olsztynie	5
2.2. Aktywność olsztyńskich organizacji pozarządowych	6
2.3. Infrastruktura społeczna	8
3. Wyniki badań ankietowych	13
3.1. Charakterystyka organizacji biorących udział w badaniu	13
3.2. Relacje i współpraca wewnątrzsektorowa	20
3.3. Współpraca z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego	21
3.4. Współpraca z Samorządem Miasta Olsztyna	24
3.5. Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna	27
3.6. Organizacja w obliczu współczesnych wyzwań	30
3.7. Potrzeby, problemy i oczekiwania organizacji	31
4. Podsumowanie i wnioski	34

Wstęp

Niniejszy raport prezentuje efekt badania, przeprowadzonego w ramach projektu „ROPMO skutecznym rzecznikiem olsztyńskiego III sektora”, realizowanego przez Fundację Warsztat Zmiany od kwietnia 2020 roku. Główny cel przedsięwzięcia stanowił rozwój i wzmocnienie działalności rzeczniczej Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna na rzecz organizacji pozarządowych działających w mieście.

Rada jest organem wykonawczym i reprezentantem Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna, będącego dobrowolnym zgromadzeniem przedstawicieli organizacji pozarządowych mających swoją siedzibę na terenie miasta. Do jej zadań należy:

- 1) podejmowanie działań na rzecz aktywizacji i integracji sektora pozarządowego;
- 2) inicjowanie publicznej dyskusji o roli społeczeństwa obywatelskiego;
- 3) organizowanie dorocznego Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna dla przedłożenia sprawozdania z działań Rady oraz określenia kierunków działania na rok następny;
- 4) reprezentowanie sektora pozarządowego wobec władz miejskich, wojewódzkich, krajowych odpowiednich struktur UE oraz innych partnerów społecznych w kraju i za granicą;
- 5) podejmowanie działań na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;
- 6) dokonywanie wyboru i monitorowanie pracy przedstawicieli sektora pozarządowego Miasta Olsztyna do ciał kolegialnych inicjowanych przez administrację samorządową i rządową oraz sektor prywatny;
- 7) współpraca z administracją publiczną oraz innymi partnerami życia społecznego Miasta Olsztyna, województwa oraz kraju i Europy;
- 8) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sektora pozarządowego;
- 9) wypracowywanie stanowisk odnośnie zagadnień dotyczących sektora pozarządowego we wszystkich organach administracji publicznej;
- 10) współtworzenie i monitorowanie programów współpracy samorządów lokalnych i Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w kraju i za granicą;
- 11) integracja sektora pozarządowego w Olsztynie, poprzez udzielanie wsparcia w budowaniu zasobów materialnych i ludzkich, prowadzenie szkoleń, udzielanie porad i konsultacji;
- 12) wspieranie konkretnych działań organizacji pozarządowych;
- 13) udzielanie rekomendacji organizacjom pozarządowym;
- 14) promowanie idei zawartych w Karcie Etyki Organizacji Pozarządowych;
- 15) uczestnictwo wskazanego członka/członkini Rady w pracach organów administracji publicznej;
- 16) przedkładanie sprawozdania z działalności Rady pomiędzy Zgromadzeniami Forum;
- 17) przedkładanie sprawozdania z obecności na posiedzeniach Rady jej członków/iń;
- 18) przedkładanie wniosków wymagających decyzji Forum.

W skład ROPMO wchodzi 11 osób wybranych w tajnym głosowaniu na trzyletnią kadencję. Wybory przeprowadzone 18 stycznia 2020 r. wyłoniły nową Radę, która swoją działalność postanowiła rozpocząć od przeprowadzenia diagnozy olsztyńskiego III sektora, co ma służyć przede wszystkim wzmocnieniu działalności rzeczniczej ROPMO i efektywnemu wypełnianiu jej zadań w odpowiedzi na potrzeby i oczekiwania organizacji.

1. Metodologia badania

Główny cel niniejszego badania stanowiło dostarczenie informacji niezbędnych dla wzmocnienia i rozwoju działalności rzeczniczej Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna na rzecz olsztyńskich organizacji. Koncepcja badania uwzględnia założenia projektu „ROPMO skutecznym rzecznikiem olsztyńskiego III sektora”, a także znajomość sektora i doświadczenie członków Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna. Obejmuje ona następujące obszary tematyczne:

1) Sektor pozarządowy Miasta Olsztyna w liczbach

2) Charakterystyka organizacji biorących udział w badaniu

3) Relacje i współpraca wewnątrzsektorowa

4) Współpraca z Samorządem Województwa

5) Współpraca z Samorządem Miasta Olsztyna

6) Funkcjonowanie Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna

7) Organizacje w obliczu współczesnych wyzwań

8) Potrzeby, problemy i oczekiwania organizacji

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą dwóch wzajemnie uzupełniających się metod. Pierwszy ze wskazanych wyżej obszarów został przeanalizowany za pomocą *desk research*, czyli metody polegającej na analizie dostępnych danych i informacji pochodzących z różnych źródeł. Najważniejsze źródła stanowiły dane Głównego Urzędu Statystycznego, sprawozdania Miasta Olsztyna w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także wyniki konkursów dla organizacji ogłaszanych przez różne instytucje.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie od 14 maja do 5 czerwca 2020 r. drogą ankiety on-line. Wybór takiej metody związany był przede wszystkim z obowiązującym w Polsce okresem epidemii, jednak znaczenie miały również aspekty środowiskowe, w tym oszczędność zasobów z uwagi na nie drukowanie ankiet. Forma zdalna badania uzasadniona

była także dość dużą powszechnością i dostępem mieszkańców Olsztyna do internetu – nie tylko za pomocą komputerów, ale również tabletów i telefonów komórkowych.

Niniejsze badanie nie było anonimowe – respondenci już w pierwszym pytaniu proszeni byli o podanie nazwy organizacji, którą reprezentują. Pozwoliło to na weryfikację, czy ankieta wypełniana jest przez przedstawicieli organizacji, które mają siedzibę na terenie Olsztyna oraz czy nie wystąpiły sytuacje, w których z ramienia jednej organizacji formularz wypełniło kilka osób. W przypadku trzech organizacji nie zweryfikowano ich siedziby, ponieważ podane zostały skróty nazwy lub tylko forma prawna organizacji, jednak odpowiedzi te uwzględniono w analizie wyników. Nie wzięto natomiast pod uwagę jednego formularza ankiety wypełnionego dla organizacji, która już wcześniej przestała wypełniać ankietę. Liczba organizacji, które wzięły w badaniu, uwzględnia przeprowadzoną weryfikację.

Zaproszenie do badania ankietowego zostało wysłane drogą mailową do ok. 350 organizacji pozarządowych mających siedzibę w Olsztynie, których adresy e-mailowe udało się pozyskać z ogólnodostępnych baz oraz z ich stron internetowych. Był to główny kanał dotarcia do potencjalnych respondentów, jednak rozpowszechnianie informacji o badaniu odbywało się również aktywnie poprzez portale społecznościowe, komunikatory, radio, informacje na stronie internetowej Urzędu Miasta Olsztyna oraz kontakty bezpośrednie. W połowie okresu zbierania ankiet wybranym losowo respondentom została przekazana informacja telefoniczna o badaniu, natomiast na tydzień przed zakończeniem zbierania ankiet, wysłano informację mailową z przypomnieniem o upływie terminu. Według szacunków realizatorów informacja o badaniu mogła dotrzeć do ponad 400 organizacji. Ostatecznie wzięło w nim udział 71 podmiotów, mających siedzibę na terenie Olsztyna, czyli ok. 17,8% potencjalnie poinformowanych i ok. 6,8% wszystkich zarejestrowanych tu organizacji.

Kwestionariusz ankiety składał się z 36 pytań, podzielonych według zdefiniowanych obszarów badawczych. Wśród nich było 35 pytań zamkniętych jedno- lub wielokrotnego wyboru oraz 1 pytanie otwarte. Część pytań miała charakter złożony, obejmując sobą kilka mniejszych zagadnień. W większości przypadków odpowiedź na pytanie była obowiązkowa, ponieważ bez niej nie można byłoby przestać ankiety. Nieobowiązkowe były tylko pytania, które, co okazywało się po pytaniu filtrującym, nie dotyczyły danego respondenta. Stąd w większości pytań liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na nie, jest równa liczbie respondentów, którzy wzięli udział w badaniu.

2. Sektor pozarządowy Miasta Olsztyna w liczbach

2.1. Liczba organizacji pozarządowych w Olsztynie

Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych pozwala na określenie liczby organizacji pozarządowych mających siedzibę w Olsztynie. Głównym źródłem danych jest REGON, w którym mają obowiązek rejestrować się zarówno organizacje posiadające osobowość prawną (np. stowarzyszenia rejestrowe, fundacje), jak i jednostki nie posiadające osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe). Raz w roku Urząd Statystyczny w Olsztynie publikuje opracowanie pod tytułem „Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim”. Z danych zawartych w opracowaniach za lata 2015-2019 wynika, że liczba organizacji pozarządowych w stolicy regionu rośnie. Tylko w 2018 roku nastąpił spadek liczby stowarzyszeń¹. Z kolei ogólna liczba fundacji, na przestrzeni lat 2015-2019 rosła z roku na rok, zwiększyła się o 60 podmiotów (czyli o ponad 30%).

Tabela 1. Organizacje pozarządowe mające siedzibę w Olsztynie widniejące w REGON w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Fundacje	196	218	236	239	256
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	813	836	863	787	796
Ogółem	1009	1054	1099	1026	1052

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

Warto również sięgnąć do sprawozdań z realizacji programów współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami pozarządowymi za lata 2016-2019, które prezentują liczbę nowych organizacji powstałych w danym roku. Według rejestrów Urzędu Miasta Olsztyna, obejmujących fundacje, stowarzyszenia, stowarzyszenia kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej oraz uczniowskie kluby sportowe, w ostatnich czterech latach w mieście utworzono 186 nowych organizacji, w tym w roku:

- 2016 – 47 nowych podmiotów;
- 2017 – 52 nowe organizacje;
- 2018 – 55 nowych podmiotów;
- 2019 – 32 nowe organizacje.

Podsumowując, w ubiegłym roku według rejestru REGON w Olsztynie miało swoją siedzibę 256 fundacji oraz 796 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Łącznie były to zatem 1 052 podmioty non-profit, które w liczbie 5 819 wszystkich organizacji zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim, stanowiły 18,1%. Oznacza to, że co szósta organizacja pozarządowa ma siedzibę w stolicy regionu. Uwagę zwraca większy odsetek fundacji w ogólnej liczbie organizacji pozarządowych. W Olsztynie fundacje stanowią bowiem jedną czwartą (24,3%) wszystkich organizacji, natomiast w województwie – 12,1% podmiotów non-profit. Olsztyn charakteryzuje również wyższy wskaźnik liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W 2019 roku na tysiąc mieszkańców miasta przypadało

---

¹ Zmniejszenie w 2018 roku liczby stowarzyszeń zarejestrowanych w rejestrze REGON wynika przede wszystkim z wykreślenia podmiotów, które zgodnie z nowelizacją z 25 września 2015 r. ustawy Prawo o stowarzyszeniach zobowiązane były w terminie do 20 maja 2018 roku zarejestrować się w nowej ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonej przez Prezydenta Miasta, a tego nie uczyniły.

6,12 organizacji. W województwie zaś wskaźnik ten kształtował się na poziomie 4,09. Nasuwa się wniosek, że III sektor jest lepiej rozwinięty w mieście niż w regionie, jednakże prezentowane dane nie mówią o tym, ile organizacji faktycznie działa.

Status organizacji pożytku publicznego (OPP) posiadają 84 olsztyńskie organizacje pozarządowe, z czego 16 stanowią fundacje². W całym województwie warmińsko-mazurskim istnieje 312 OPP, a zatem olsztyńskie organizacje stanowią w tej grupie 26,9% podmiotów.

Niewielka grupa stowarzyszeń i innych organizacji społecznych (w tym związek pracodawców, związek stowarzyszeń) mających siedzibę w Olsztynie, bo zaledwie 38, jest zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców KRS³, a zatem oprócz działalności statutowej może też prowadzić działalność gospodarczą. Jednak w tej liczbie 6 stowarzyszeń znajduje się w procesie likwidacji. Zdecydowanie licniejszą grupę w rejestrze przedsiębiorców – w liczbie 94 – stanowią olsztyńskie fundacje. W tej grupie są zaledwie 4 podmioty znajdujące się w stanie likwidacji. Oznacza to, że fundacje częściej niż stowarzyszenia łączą działalność statutową z działalnością gospodarczą.

2.2. Aktywność olsztyńskich organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe w Olsztynie stanowią ważny element życia społecznego miasta. Są aktywne w przestrzeni publicznej, dostarczając wsparcie dla różnych grup społecznych, m.in. osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorujących, starszych, rodzin, dzieci i młodzieży. Realizują ponadto działania w obszarach takich jak np. edukacja, rynek pracy, przedsiębiorczość, zdrowie, kultura, podtrzymywanie świadomości narodowej, bezpieczeństwo, sport i rekreacja, ochrona środowiska, opieka nad zwierzętami. Są też ważnym uczestnikiem dialogu obywatelskiego, biorącym udział w zarządzaniu sprawami lokalnej wspólnoty.

Obok inicjatyw o charakterze akcyjnym lub cyklicznym, organizacje pozarządowe prowadzą też wiele stałych punktów oferujących usługi dla określonych grup odbiorców. Jednak nie wszystkie spośród nich informują publicznie o swojej działalności (choćby poprzez strony internetowe czy media społecznościowe). Nie istnieje też żadna regularnie aktualizowana baza danych o działaniach olsztyńskich organizacji pozarządowych⁴. Z tego względu, wyzwaniem jest próba określenia ilościowej organizacji aktywnie działających oraz takich, które istnieją już tylko „na papierze”.

W świetle „Sprawozdania z realizacji Programu Współpracy Miasta Olsztyna z Organizacjami Pozarządowymi za rok 2019”, aktywnych jest około 50% wszystkich zarejestrowanych organizacji. Według szacunków Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna, może to być około 30-35%. Z tego względu, na zaprezentowane wcześniej dane statystyczne o liczbie

---

² Wykaz organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 rok w 2020 roku, zaktualizowany w dniu 6 sierpnia 2020 roku; dostęp na stronie NIW: <https://www.niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/>

³ Według stanu na 7.08.2020 – opracowanie własne na podstawie <https://ekrs.ms.gov.pl>.

⁴ Co prawda, Biuro ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi Urzędu Miasta Olsztyna prowadzi Bank Informacji o Organizacjach Pozarządowych działających na terenie Miasta Olsztyna. Do nowo tworzonych organizacji wysyłana jest ankieta, która zawiera dane identyfikacyjne oraz informacje o różnych aspektach funkcjonowania danej organizacji. Dostęp: <https://ngo.olsztyn.eu/ankietadobankudanych2>. Wypełnienie ankiety jest jednak dobrowolne, więc duża część olsztyńskich stowarzyszeń i fundacji nie przekazuje danych do Banku.

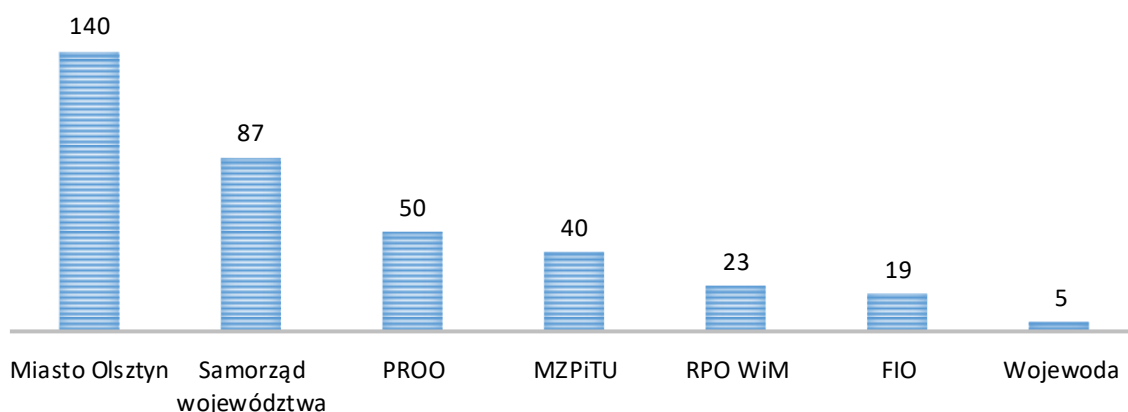
organizacji w rejestrze REGON, trzeba spoglądać z pewną „rezerwą”, nie wyciągając z nich zbyt daleko idących wniosków.

Trudność stanowi przy tym samo sprecyzowanie pojęcia „aktywne” organizacje pozarządowe. Zarówno podmiot realizujący szereg inicjatyw społecznych, jak i organizacja, która w ciągu roku przeprowadzi jedno niewielkie przedsięwzięcie, a nawet taka, której jedynym działaniem jest to, że jej władze spotkają się raz w roku, aby przyjąć sprawozdanie finansowe i merytoryczne, może zostać uznana za „aktywną”.

Jednym z obiektywnych kryteriów weryfikujących, czy dana organizacja działa, może być informacja o jej ubieganiu się o dotacje publiczne. Na potrzeby niniejszego opracowania, analizie zostały poddane rozstrzygnięcia wybranych konkursów ogłaszanych w 2019 roku na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Pod uwagę wzięto dotacje przyznawane przez Gminę Miasto Olsztyn, Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach budżetu na zadania własne oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 (RPO), Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, a także Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, zarządzający Programem Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 (FIO) oraz Programem Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030 (PROO)⁵.

Przeprowadzone analizy pozwalają stwierdzić, że w 2019 roku w konkursach dotacyjnych oferty (wnioski o dofinansowanie) złożyły 244 organizacje pozarządowe mające siedzibę w Olsztynie. Najwięcej spośród nich ubiegało się o wsparcie z budżetu Miasta Olsztyna. Drugim w kolejności źródłem, do którego organizacje najczęściej składały wnioski, był Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Sporym zainteresowaniem cieszyły się również Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO) oraz konkursy ogłaszane przez MZPiTU. Najmniej organizacji aplikowało o dotację z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Wykres 1. Liczba organizacji pozarządowych aplikujących w 2019 roku o dotacje z wybranych źródeł

Źródło: opracowanie własne

⁵ Zaproponowana lista źródeł finansowania działań organizacji pozarządowych nie wyczerpuje, rzecz jasna, dostępnych możliwości. Jednak ze względu na przyjęte cele oraz ograniczone ramy niniejszego raportu, konieczne okazało się zawężenie listy funduszy i konkursów oraz horyzontu czasowego, w którym olsztyńskie fundacje i stowarzyszenia aplikowały o środki.

Zdecydowana większość – ponad 64,7% organizacji – aplikowała w 2019 roku o wsparcie tylko z jednego źródła. Było to 158 fundacji i stowarzyszeń, spośród których blisko połowa (77 organizacji) starała się o wsparcie wyłącznie z miasta. O dotację tylko z budżetu województwa wystąpiło 36 organizacji. Ponadto 16 podmiotów aplikowało wyłącznie do PROO, 13 do MZPiTU, 11 do RPO, zaś 5 organizacji złożyło wnioski tylko na konkurs FIO 2019.

Wśród olsztyńskich organizacji ubiegających się w 2019 roku o wsparcie ze środków publicznych, były też 63 podmioty aplikujące do dwóch źródeł, 13 do trzech oraz 9 do czterech. Jedna organizacja pozarządowa wnioskowała o dotację aż z pięciu źródeł finansowania. Odsetek organizacji aplikujących w 2019 roku o dotacje z analizowanych źródeł w ogólnej liczbie fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych będących w rejestrze REGON wynosi niecałe 23,2%.

2.3. Infrastruktura społeczna

Ażeby lepiej zobrazować skalę i zakres, w jakim organizacje pozarządowe uczestniczą w dostarczaniu usług społecznych na terenie miasta, poniżej zaprezentowano zestawienie podmiotów prowadzących różnego rodzaju jednostki organizacyjne⁶. Są to podmioty realizujące usługi mieszczące się w sferze zadań publicznych m.in. w zakresie pomocy społecznej, rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami, oświaty i inne podmioty, które ze względu na swoje cele i charakter współtworzą infrastrukturę społeczną w Olsztynie⁷.

Zestawienie ujmuje jednostki infrastrukturalne działające w sposób ciągły, na których prowadzenie organizacje otrzymały lub otrzymują w większości wsparcie ze źródeł publicznych (dotacje, subwencje). Kolejność organizacji w tym zestawieniu ma charakter przypadkowy.

Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski – prowadzi Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny przy ul. Paukszty 57, w przestrzeni którego działają m.in.:

- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie – niewidomych i słabowidzących oraz osób przewlekle somatycznie chorych (100 miejsc statutowych);
- 15 mieszkań chronionych dla osób starszych, kierowanych do tej formy pomocy przez MOPS;
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Tezeusz” dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (58 miejsc);
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Dedal” posiadający 60 miejsc statutowych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C);
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Ariadna” – typ mieszany B i C, dla 60 osób;

---

⁶ Zestawienie przygotowane w oparciu o informacje dostępne w internecie, w tym m.in. strony internetowe organizacji prowadzących placówki, a także rejestry i raporty publikowane przez Urząd Miasta Olsztyna, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie i inne.

⁷ Encyklopedia PWN podaje, że infrastruktura to „podstawowe urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa”. Z kolei infrastruktura społeczna obejmuje „usługi w dziedzinie prawa, bezpieczeństwa, kształcenia i oświaty, kultury, opieki społecznej i służby zdrowia, budownictwa mieszkaniowego itp. (np. szkoły, szpitale, sądy, więzienia, instytucje administracji państwowej)”. Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/infrastruktura;3914708.html>

- jak również Zakład Aktywności Zawodowej, który poprzez organizację dla osób z niepełnosprawnościami pracy w pracowni krawieckiej, wyrobów artystycznych, garmażeryjnej i gastronomicznej, działa na rzecz rehabilitacji społeczno-zawodowej.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Olsztynie – jest organizacją prowadzącą szereg placówek realizujących zadania z zakresu rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami m.in.:

- Dom Pomocy Społecznej „Zielone Wzgórze” przy ul. Traktorowej 35, dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (20 miejsc);
- Środowiskowy Dom Samopomocy „FAMILIA” ul. Siewna 78, prowadzony dla 60 osób przewlekłe psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych;
- Dzienny Dom Pobytu „Senior+ Mentor” przy ul. Siewnej 78 zapewniający 90 osobom starszym działalność kulturalno-rekreacyjną oraz terapię zajęciową;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej „Zielone Wzgórze”, ul. Traktorowa 35;
- a także Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, przy ul. Żołnierskiej 27, dla dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 25 lat, z niepełnosprawnością intelektualną z towarzyszącymi niepełnosprawnościami.

Fundacja Laurentius – prowadzi Dom Pomocy Społecznej „Laurentius” przy ul. Hozjusza 19, będący placówką dla osób w podeszłym wieku (50 miejsc), a także Dzienny Dom Pobytu „Senior+ Laurentius” dla 30 niepracujących osób starszych w wieku 60+.

Stowarzyszenie „Nie lękaj się” w Olsztynie – jest organem prowadzącym Dom Pomocy Społecznej „Barka” przy ul. Jacka Kuronia 5 dla osób przewlekłe psychicznie chorych (86 miejsc statutowych), a także Środowiskowy Dom Samopomocy „Barka” przy ul. Jacka Kuronia 4 dla 70 osób przewlekłe psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Sukurs” – oferuje pomoc w sprawach uzależnień, konfliktów, przemocy w ramach Poradni Rodzinnej przy ul. Kopernika 45; stowarzyszenie prowadzi też Świetlicę Osiedlową Opiekuńczo-Wychowawczą „Iskierka” (liczba miejsc: 20) oraz Klub Młodzieżowy „Iskra” (20 miejsc), obie placówki umiejscowione są przy ul. Pieniężnego 10.

Caritas Archidiecezji Warmińskiej – to duża organizacja prowadząca szeroko zakrojoną działalność charytatywną i humanitarną, której ważne ogniwo stanowią jednostki takie jak:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Kobiet i Ich Dzieci Ofiar Przemocy w Rodzinie przy ul. Grunwaldzkiej 45, zapewniający 30 miejsc;
- Jadłodajnia – Stołówka dla osób bezdomnych i ubogich w Archidiecezjalnym Centrum Charytatywnym im. Jana Pawła II w Olsztynie;
- NZOZ Hospicjum Domowe – Stacja Opieki Caritas świadcząca pomoc w opiece nad pacjentami w końcowym okresie życia w ich własnym domu.

Stowarzyszenie Liderów Współdziałania Pomocy Społecznej i Medycznej na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych „Pomost” – prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy „POMOST I” przy ul. Leyka 17 dla osób z chorobą Alzheimera wraz z Filią Środowiskowego Domu Samopomocy „POMOST I” przy ul. Barcza 12 dla osób ze spektrum autyzmu (placówki oferujące łącznie 118 miejsc statutowych) oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „POMOST

II”, ul. Profesorska 15 dla 50 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie „ARKA” im. Ks. Juliana Żołnierkiewicza – organizuje opiekę oraz zajęcia edukacyjno-wychowawcze i profilaktyczne dla dzieci w ramach Świetlicy Środowiskowej Dom Dziennego Pobytu „ARKA” przy ul. Niepodległości 85 (liczba miejsc: 60).

Stowarzyszenie Wyjątkowe Serce – jest to organizacja zajmująca się wsparciem osób z niepełnosprawnościami; współtworzy, wraz ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Autystycznym i Osobom o Podobnych Zaburzeniach w Rozwoju w Olsztynie oraz Warmińsko – Mazurskim Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom z Niepełnosprawnością Ruchową w Olsztynie, placówkę publiczną ukierunkowaną na kompleksową terapię dzieci autystycznych i z niepełnosprawnościami sprzężonymi od lat przedszkolnych aż do nauki zawodu – czyli Zespół Placówek Edukacyjnych w Olsztynie przy ul. Turowskiego 1. Ponadto od 2004 roku prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej przy ul. Bałtyckiej 45.

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa – to związek o zasięgu regionalnym, skupiający organizacje działające w sferze pomocy społecznej; na terenie Olsztyna FOSa prowadzi biuro oraz jednostki oferujące wsparcie dla różnych grup społecznych, m.in. w zakresie poradnictwa specjalistycznego, zajęcia aktywizacyjne, Klub Integracji Społecznej, Centrum Wolontariatu, Centrum Treningowe.

Bank Żywności w Olsztynie – organizacja specjalizująca się w pozyskiwaniu i dystrybucji żywności na rzecz potrzebujących mieszkańców Warmii i Mazur. Ważnym zasobem organizacji jest otwarta w 2019 roku Kuźnia Społeczna przy ul. Marka Kotańskiego 1. Kuźnia to miejsce rozwoju przedsiębiorczości, działań społecznych, ekologicznych, aktywizacji zawodowej, społecznej oraz wsparcia organizacji pozarządowych z Warmii i Mazur.

Olsztyńskie Stowarzyszenie Hospicyjne „Palium” – jest podmiotem leczniczym prowadzącym Centrum Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II, ul. Wojska Polskiego 30 w Olsztynie, w którego skład wchodzi: Hospicjum Stacjonarne, Hospicjum Domowe oraz Poradnia Medycyny Paliatywnej.

Polski Związek Głuchych Oddział Warmińsko-Mazurski – jednostka mieści się przy ul. Kętrzyńskiego 3/1, realizuje usługi z zakresu poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i logopedycznego a także różnorodne zajęcia np. ogólnorozwojowe, korekcyjno-kompensacyjne; w strukturze jednostki są też dwie poradnie: Ośrodek Rehabilitacji Słuchu i Mowy przy ul. Partyzantów 74 oraz Ośrodek Rehabilitacji Słuchu i Mowy – Poradnia przy ul. Niedziałkowskiego 22.

Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Telefonicznej, prowadzące non stop 24 godziny, 7 dni w tygodniu Olsztyński Telefon Zaufania „Anonimowy Przyjaciel”, zapewniający wsparcie osób w trudnej sytuacji życiowej związanej z chorobą, kryzysem rodzinnym czy brakiem środków do życia.

Stowarzyszenie MONAR – Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Olsztynie, al. Wojska Polskiego 8A/3, działa jako poradnia leczenia uzależnień i punkt konsultacyjny MONAR dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Wojewódzki w Olsztynie – oferuje różne formy pomocy osobom i rodzinom, które nie są zdolne do rozwiązywania swoich życiowych

problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, ubogim i bezradnym; prowadzi usługi opiekuńcze, jadłodajnię oraz punkt wydawania żywności unijnej (w ramach Programu PO PŻ) i wydawania odzieży dla osób potrzebujących.

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Z Zespołem Downa „Strzał w 10” – prowadzi Niepubliczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi „Dziecięce Marzenia” oraz Niepubliczną Szkołę Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi „Razem”, przy ul. Czapl 2 w Olsztynie.

Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie – działa na rzecz kształcenia ustawicznego poprzez sieć placówek i szkół, zlokalizowanych w 12 miastach regionu. W Olsztynie ZDZ prowadzi Szkołę Policealną, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Szkołę Branżową I stopnia oraz Szkołę Podstawową dla Dorosłych; Ośrodek Szkolenia Kierowców „Bezpieczna Edukacja”, Centrum Szkoleń Budowlanych, a także Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Stowarzyszenie Oświatowo-Edukacyjne „Przyjaciele Nauki na Warmii” LOG-WARM w Olsztynie – prowadzi Szkołę Podstawową nr 11 im. Hieronima Skurpskiego w Olsztynie, ul. Jagiellońska 8.

Towarzystwo Przyjaciół Szkół Społecznych 101 w Olsztynie – jako organ prowadzący Społecznego Zespołu Przedszkolno-Szkolnego 101 w Olsztynie, ul. Mroza 25, w którego skład wchodzi przedszkole i szkoła podstawowa.

Stowarzyszenie Edukacyjne „Młodzież przyszłością regionu” – prowadzi Szkołę Podstawową nr 311, XI Liceum Ogólnokształcące oraz Technikum Informatyczno-Ekonomiczne nr 9 przy ul. Kołobrzeskiej 9.

Stowarzyszenie Świętej Rodziny – organ prowadzący Katolicki Zespół Edukacyjny im. Świętej Rodziny w Olsztynie, ul. Kard. S. Wyszyńskiego 11, w którego strukturze działa przedszkole, szkoła podstawowa, technikum informatyczne oraz liceum ogólnokształcące, a także Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Nadzieja”.

Katolickie Stowarzyszenie Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie im. św. Brata Alberta – prowadzi Przedszkole Niepubliczne „Akademia Jasia i Małgosi”, ul. Mazurska 13 B, a także pod tym samym adresem świetlicę środowiskową „Tęczowa świetlica”.

Związek Stowarzyszeń „Razem w Olsztynie” – od 2008 roku prowadzi Olsztyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Tarasa Szewczenki 1, zapewniając wsparcie lokalowe oraz doradztwo i szkolenia dla fundacji i stowarzyszeń oraz osób zainteresowanych działalnością w sektorze społecznym.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP – prowadzi Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie, ul. Adama Mickiewicza 21/23, którego celem jest wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, wzmocnienie potencjału przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenie przyjaznego otoczenia prawnego i inicjatyw partnerskich ukierunkowanych na realizację działań z zakresu ekonomii społecznej.

***

Zaprezentowane wyżej organizacje pozarządowe oraz prowadzone przez nie placówki stanowią ważny wycinek otoczenia instytucjonalnego i społecznego, w którym funkcjonują

mieszkańcy miasta. Zaproponowana lista, rzecz jasna, nie wyczerpuje wiedzy o działaniach stowarzyszeń i fundacji, których potencjał jest niemal nieograniczony. Tak jak niemal nieograniczona jest energia i kreatywność osób tworzących sektor pozarządowy w Olsztynie – działaczy, pracowników, wolontariuszy.

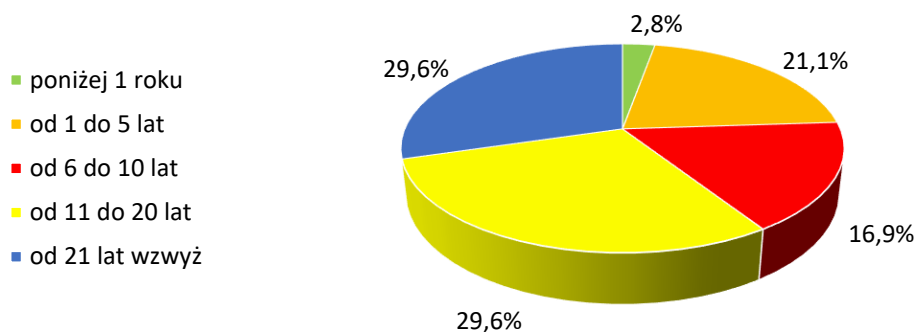
3. Wyniki badań ankietowych

3.1. Charakterystyka organizacji biorących udział w badaniu

W badaniu ankietowym wzięło udział 71 organizacji pozarządowych mających siedzibę na terenie Miasta Olsztyna, w tym m.in. stowarzyszenia, towarzystwa, fundacje, kluby sportowe, związki i federacje. Były one zróżnicowane nie tylko pod względem formy prawnej, ale także okresu funkcjonowania, głównych obszarów działalności, grup docelowych, liczebności członków oraz sytuacji kadrowej i finansowej.

Biorąc pod uwagę okres funkcjonowania organizacji pozarządowej, w badaniu najliczniej były reprezentowane organizacje funkcjonujące od 11 do 20 lat i od 21 lat wzwyż – obie te kategorie stanowiły po 29,6% badanych. W dalszej kolejności należy wskazać organizacje funkcjonujące od roku do 5 lat (21,1%) oraz od 6 do 10 lat (16,9%). Najmniejszy odsetek (2,8%) to organizacje, których okres istnienia jest krótszy niż rok.

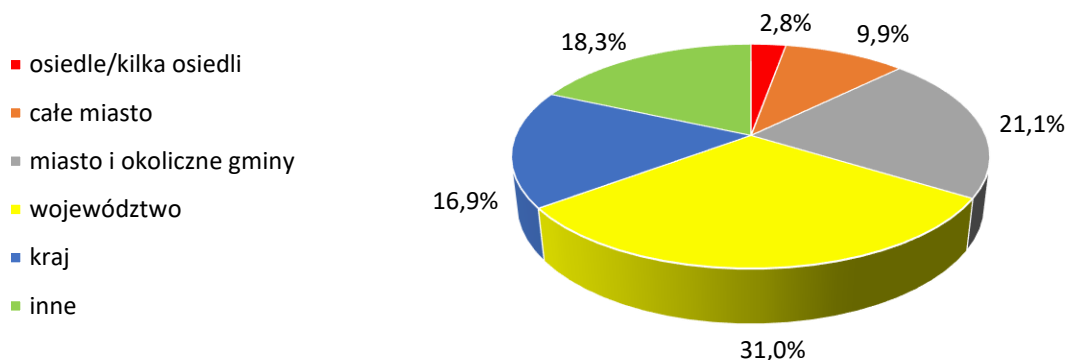
Wykres 2. Organizacje biorące udział w badaniu według okresu funkcjonowania (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Organizacje pozarządowe biorące udział w badaniu, jako faktyczny, a nie wynikający ze statutu, obszar działania wskazywały najczęściej województwo (31,0%). Nieco ponad jedna piąta respondentów zadeklarowała działania na obszarze miasta i okolicznych gmin (21,1%), natomiast 16,9% wskazało na kraj. Całe miasto stanowiło obszar działania 9,9% badanych organizacji, a osiedle bądź kilka osiedli – 2,8%. Spośród badanych 18,3% zadeklarowało inny obszar funkcjonowania niż wymienione w kafeterii odpowiedzi, taki jak np. powiat olsztyński, teren domków letniskowych, Europa, Kazachstan i Wschód, współpraca międzynarodowa oraz członkowie organizacji mieszkający na całym świecie.

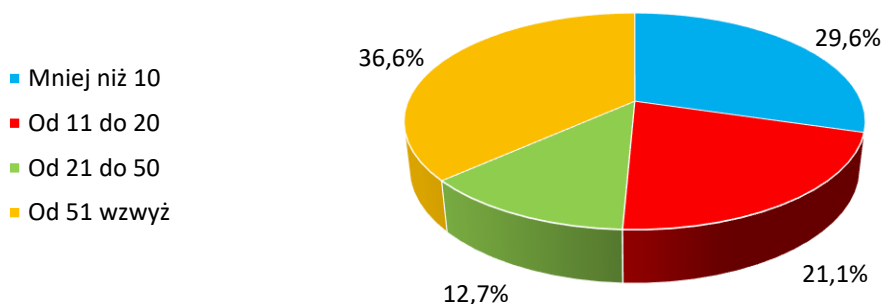
Wykres 3. Faktyczny obszar działania organizacji (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Organizacje biorące udział w badaniu były zróżnicowane również pod względem ich liczebności. Ponad jedna trzecia respondentów (36,6%) to organizacje duże, liczące od 51 członków wzwyż, natomiast 29,6% stanowiły organizacje o liczbie członków mniejszej niż 10. Nieco ponad jedną piątą badanych to organizacje liczące od 11 do 20 członków, natomiast najmniej licznie (12,7%) reprezentowane były podmioty o liczbie członków od 21 do 50.

Wykres 4. Liczba członków organizacji (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Respondenci zostali poproszeni o określenie, jacy są główni odbiorcy i uczestnicy ich działań, przy czym mieli możliwość zaznaczyć kilka spośród wymienionych w kafeterii odpowiedzi, a także wpisać własne, w ramach kategorii „Inne”. Największa część badanych wskazała na lokalne społeczności (71,8%), a także na dzieci i młodzież, co zadeklarowało 67,6% badanych. W dalszej kolejności należy wskazać osoby starsze (43,7%), rodziny (39,4%), organizacje pozarządowe i ich przedstawicieli (31,0%), osoby z niepełnosprawnościami i chorujące (25,4%), przedstawicieli wybranych branż i zawodów (19,7%), osoby ubogie i bezdomne (12,7%), osoby bezrobotne (7,0%) oraz osoby uzależnione (5,6%).

Tabela 2. Główni odbiorcy i uczestnicy działań organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
lokalna społeczność	51	71,8%
dzieci i młodzież	48	67,6%
osoby starsze	31	43,7%
rodziny	28	39,4%
organizacje pozarządowe i ich przedstawiciele	22	31,0%
osoby z niepełnosprawnościami, chorujące	18	25,4%
przedstawiciele wybranych branż i zawodów	14	19,7%
osoby ubogie, bezdomne	9	12,7%
osoby bezrobotne	5	7,0%
osoby uzależnione	4	5,6%
inne	9	12,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W ramach kategorii „Inne” respondenci wymieniali środowiska twórcze, odbiorców wartościowej kultury i oferty edukacyjnej, osoby uczące się, dorosłych ogółem, każdego człowieka, repatriantów i Polonię, instytucje edukacyjne i kulturalne, absolwentów uczelni wyższych oraz zwierzęta. Co ciekawe, jedynie 18,3% badanych organizacji wskazało jedną grupę odbiorców. Większość kieruje swoje działania do dwóch lub większej liczby różnych środowisk.

Wśród głównych dziedzin działalności organizacji, które wzięły udział w badaniu, należy wymienić edukację i wychowanie, na którą wskazało 49,3% respondentów oraz aktywizację i rozwój społeczności lokalnych (43,7%). Niespełna jedna trzecia (31,0%) działa w obszarze kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego, po 25,4% w obszarach kultury fizycznej i sportu oraz turystyki, rekreacji i hobby, a 22,5% realizuje działalność charytatywną. Co piąta badana organizacja wśród głównych dziedzin działalności wskazywała pomoc społeczną i usługi socjalne (19,7%); 16,9% ochronę zdrowia; 12,7% wsparcie organizacji pozarządowych; a 11,3% działalność międzynarodową. Mniej niż 10% organizacji deklaruowało działalność w obszarze prawa i jego ochrony, partycypacji obywatelskiej, demokracji i praw człowieka (7,0%), bezpieczeństwa, ratownictwa i obronności (7,0%), rynku pracy i aktywizacji zawodowej (5,6%) oraz spraw branżowych i pracowniczych (1,4%).

Tabela 3. Główne dziedziny działalności organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
edukacja i wychowanie	35	49,3%
aktywizacja i rozwój społeczności lokalnych	31	43,7%
kultura i sztuka, dziedzictwo narodowe	22	31,0%
kultura fizyczna i sport	18	25,4%
turystyka, rekreacja, hobby	18	25,4%
działalność charytatywna	16	22,5%
pomoc społeczna i usługi socjalne	14	19,7%
ochrona zdrowia	12	16,9%
wsparcie organizacji pozarządowych	9	12,7%
działalność międzynarodowa	8	11,3%
prawo i jego ochrona, partycypacja obywatelska, demokracja, prawa człowieka	5	7,0%
bezpieczeństwo, ratownictwo, obronność	5	7,0%
rynek pracy, aktywizacja zawodowa	4	5,6%
sprawy branżowe, pracownicze	1	1,4%
inne	13	18,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Podobnie jak w poprzednim pytaniu, respondenci mieli możliwość wskazania więcej niż jednej dziedziny działalności, jednak optymalnie nie więcej niż trzech dominujących. Mogli również wpisać dziedziny, które nie mieściły się w wymienionych obszarach – z tej opcji skorzystało 18,3% respondentów, którzy wskazywali na integrację międzypokoleniową, profilaktykę i terapię uzależnień, aktywizację ruchową, leczenie i utrzymanie zwierząt, wsparcie psychiczne i fizyczne osób chorych na raka piersi, rehabilitację i wszechstronną pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, pomoc Polakom ze Wschodu, bezpieczeństwo ruchu drogowego, ekologię i ochronę zwierząt, usługi przewozowe, krajoznawstwo i turystykę aktywną, propagowanie wiedzy o roli ksiązek, bibliotek i czytelnictwa oraz podtrzymywanie więzi między absolwentami i macierzystą uczelnią.

Dla funkcjonowania organizacji ważne są aspekty finansowe oraz kadrowe. W świetle informacji uzyskanych od respondentów, działalność odpłatną prowadziło 40,8% badanych podmiotów, natomiast działalność gospodarczą 19,7%. Największa część badanych organizacji (63,4%) wśród głównych źródeł swoich przychodów wskazała składki członkowskie. Także więcej niż połowa organizacji wymieniała dotacje samorządu (53,5%) oraz darowizny (52,1%).

Prawie jedna trzecia natomiast (32,4%) deklaruje, że wśród głównych źródeł jej przychodów są wpływy z 1% podatku, a w dalszej kolejności 26,8% wskazuje na dotacje rządowe i ministerialne; po 19,7% na środki z Funduszy Europejskich i działalności odpłatnej, natomiast 14,1% na działalność gospodarczą. W ramach kategorii „Inne” respondenci wymienili sponsoring wolontariuszy i przychody z wystawień.

Tabela 4. Główne źródła przychodów organizacji (n=71)

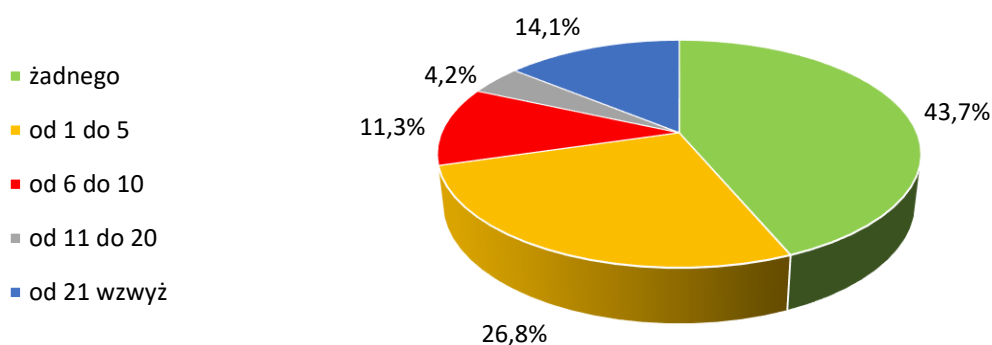
Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
składki członkowskie	45	63,4%
dotacje samorządu	38	53,5%
darowizny	37	52,1%
1% podatku	23	32,4%
dotacje rządowe i ministerialne	19	26,8%
środki z Funduszy Europejskich	14	19,7%
działalność odpłatna	14	19,7%
działalność gospodarcza	10	14,1%
inne	2	2,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Ponad połowa respondentów (52,1%), wskazując główne źródła przychodów organizacji, wymieniła od trzech różnych źródeł wzwyż. Część organizacji bazuje na jednym źródle, przy czym 9,9% na składkach członkowskich; 5,6% na środkach z Funduszy Europejskich; natomiast po jednej organizacji (po 1,4%) na środkach z działalności gospodarczej, z dotacji samorządu, darowizn lub wpływów z 1%.

Analiza aspektów kadrowych funkcjonowania badanych organizacji wskazuje na to, że w 2019 roku 43,7% badanych organizacji nie zatrudniało płatnego personelu, tj. osób zaangażowanych na podstawie umowy o pracę bądź umowy cywilnoprawnej. Ponad jedna czwarta (26,8%) zatrudniała od 1 do 5 osób; 14,1% angażowało w ten sposób od 21 pracowników wzwyż; 11,3% - od 6 do 10 osób, natomiast 4,2% - od 11 do 20 osób.

Wykres 5. Liczba osób zaangażowanych w organizacji w 2019 roku jako płatny personel (n=71)

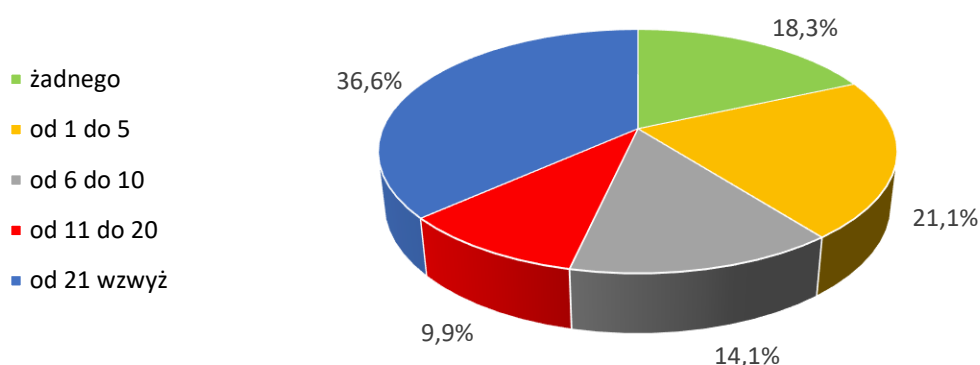

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Większość organizacji, które wzięły udział w badaniu deklaruje współpracę z wolontariuszami. Jedynie 18,3% w 2019 roku nie zaangażowała do swoich działań żadnego wolontariusza. Więcej niż jedna trzecia badanych (36,6%) twierdzi, że w 2019 roku współpracowała z co

najmniej 21 wolontariuszami, ponad jedna piąta (1,1%) angażowała w ten sposób od 1 do 5 osób; 14,1% - od 6 do 10 osób, natomiast 9,9% - od 11 do 20 osób.

Wykres 6. Liczba osób zaangażowanych w organizacji w 2019 roku jako wolontariusze (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Respondenci zostali poproszeni o określenie w jakim zakresie korzystają lub kiedykolwiek korzystali ze wsparcia wolontariuszy. Na to pytanie odpowiedziały 63 osoby, reprezentujące organizacje, które chociaż raz zostały wsparte świadczeniami w postaci nieodpłatnej pracy. Organizacje korzystają ze wsparcia wolontariuszy w różnorodnym zakresie, najczęściej jednak w codziennym funkcjonowaniu czyli np. pomocy w biurze czy wsparciu inicjatyw i akcji, na co wskazało 69,8% respondentów. Ponadto 46,0% deklaruje współpracę z wolontariuszami w zakresie prowadzenia warsztatów, szkoleń i spotkań; 39,7% w zakresie informacji i promocji organizacji; 36,5% przy pisaniu i koordynacji projektów; 33,3% w obszarze działalności charytatywnej poprzez zaangażowanie m.in. w prowadzenie zbiórek i pomoc osobom w trudnej sytuacji, a 11,1% w zakresie wsparcia bądź doradztwa psychologicznego, prawnego i innego.

Tabela 5. Zakres zaangażowania wolontariuszy przez organizacje (n=63)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
wsparcie w codziennym funkcjonowaniu organizacji (np. wsparcie techniczne, pomoc w biurze, wsparcie inicjatyw i akcji)	44	69,8%
prowadzenie warsztatów, szkoleń i spotkań	29	46,0%
informacja i promocja organizacji	25	39,7%
pisanie i koordynacja projektów	23	36,5%
działalność charytatywna (np. prowadzenie zbiórek, pomoc osobom w trudnej sytuacji)	21	33,3%
wsparcie/doradztwo psychologiczne, prawne i in.	7	11,1%
inne	10	15,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Wolontariusze badanych organizacji angażują się także m.in. w pomoc sąsiedzką osobom starszym, doraźną współpracę przy projektach edukacyjnych i kulturalnych, zajęcia sportowe i artystyczne dla dzieci i młodzieży, realizację działań edukacyjnych i ratowniczych, wspieranie osób chorych na raka piersi, wspieranie osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach, pomoc przy organizacji imprez, pracę z seniorami, budowanie i prowadzenie gier, grywalizację. Nierzadko wolontariuszami są członkowie stowarzyszeń i władz organizacji.

Szczegółnej analizie w ramach niniejszego badania poddano aspekt współpracy organizacji z różnorodnymi podmiotami, co szczegółowo zostanie omówione w kolejnych podrozdziałach. W tym miejscu natomiast ważne będzie zasygnalizowanie, z kim i jak często badane organizacje podejmują współpracę.

Tabela 6. Współpraca organizacji z innymi podmiotami w zakresie swojej działalności, realizacji projektów, inicjatyw i akcji (n=71)

Wyszczególnienie	Brak współpracy	Sporadyczna współpraca	Częsta współpraca	Bardzo częsta współpraca	Stała współpraca
inne organizacje pozarządowe	14,1%	36,6%	26,8%	5,6%	16,9%
grupy nieformalne	32,4%	36,6%	18,3%	8,5%	4,2%
urzędy (np. Urząd Miasta, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki)	5,6%	22,5%	31,0%	15,5%	25,4%
jednostki pomocy społecznej (np. OPS, DPS, ROPS)	53,5%	25,4%	7,0%	4,2%	9,9%
firmy prywatne	28,2%	28,2%	25,4%	12,6%	5,6%
szkoły lub przedszkola	25,4%	23,9%	25,4%	9,9%	15,4%
uczelnie wyższe	31,0%	33,8%	14,1%	8,5%	12,6%
instytucje kultury	19,7%	40,8%	18,3%	9,9%	11,3%
media	15,5%	29,6%	32,4%	9,9%	12,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Wyniki badania wskazują, iż stałą współpracę badane organizacje podejmują najczęściej z urzędami, takimi jak Urząd Miasta, Urząd Marszałkowski czy Urząd Wojewódzki – wskazało na to 25,4% respondentów, natomiast kolejne 46,5% na częstą lub bardzo częstą współpracę. Sporadyczną współpracę zadeklarowało tu 22,5% badanych, a jej brak jedynie 5,6%.

W drugiej kolejności respondenci wskazują na stałą współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi (16,9%), natomiast częstą lub bardzo częstą deklaruje 32,4% badanych. Większy, niż w przypadku urzędów, odsetek badanych uważa, że współpraca z innymi organizacjami ma charakter sporadyczny (36,6%) lub współpraca w ogóle nie ma miejsca (14,1%).

Na trzecim miejscu należy wskazać szkoły lub przedszkola, na stałą współpracę z którymi wskazało 15,4% badanych, a na współpracę częstą lub bardzo częstą 35,3%. Sporadycznie współpracę w tym przypadku podejmowało 23,9% badanych, natomiast na brak współpracy wskazuje więcej niż jedna czwarta (25,4%).

Dość często organizacje współpracują z mediami. Na stałą współpracę wskazuje 12,6% badanych, a na częstą i bardzo częstą 42,3%. Współpraca sporadyczna została wykazana w 29,6% odpowiedzi, a jej brak w 15,5% wskazań. Również 12,6% badanych organizacji stale współpracuje z uczelniami wyższymi. W tym przypadku jednak niższy jest odsetek respondentów deklarujących współpracę częstą i bardzo częstą (22,6%), a wyższy odnosi się do współpracy sporadycznej (33,8%) oraz braku współpracy (31,0%).

Najmniejsza częstotliwość współpracy została wykazana w odniesieniu do firm prywatnych i grup nieformalnych. Z firmami stale współpracuje 5,6% badanych organizacji, często lub

bardzo często 38,0%, natomiast po 28,2% respondentów zadeklarowało współpracę sporadyczną lub jej brak. W przypadku grup nieformalnych stała współpraca ma miejsce w 4,2% przypadków, częsta lub bardzo częsta w 26,8%, a sporadyczna współpraca lub jej brak w 69,0%.

Największy odsetek respondentów wskazujących na całkowity brak współpracy, wynoszący 53,5%, wystąpił w przypadku jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Sporadyczną współpracę deklaruje 25,4% badanych, częstą lub bardzo częstą 11,2%, a stałą 9,9%.

Tabela 7. Samoocena wybranych aspektów funkcjonowania organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
wpływ organizacji na rozwiązywanie ważnych problemów (lokalnych, społecznych)	29,6%	50,7%	4,2%	2,8%	12,7%
wizerunek społeczny/reputacja organizacji	57,7%	35,2%	0,0%	0,0%	7,1%
otwartość na współpracę z instytucjami publicznymi i samorządowymi	62,0%	35,2%	0,0%	0,0%	2,8%
otwartość na współpracę z innymi, podobnymi organizacjami	59,2%	33,8%	1,4%	0,0%	5,6%
kompetencje osób zaangażowanych w działania organizacji	66,2%	28,2%	2,8%	1,4%	1,4%
stan i poziom wyposażenia organizacji	11,3%	45,1%	28,2%	5,6%	9,8%
sytuacja finansowa organizacji	4,2%	47,9%	25,3%	11,3%	11,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Na zakończenie części pierwszej badania respondenci zostali poproszeni o dokonanie samooceny wybranych aspektów funkcjonowania organizacji, które reprezentują. W świetle uzyskanych odpowiedzi najlepiej oceniali otwartość na współpracę z instytucjami publicznymi i samorządowymi – odpowiedzi *bardzo dobrze* lub *raczej dobrze* wskazało aż 97,2% badanych, natomiast pozostałe 2,8% nie wyraziło zdania na ten temat. W drugiej kolejności najwyższe oceny uzyskały kompetencje osób zaangażowanych w działania organizacji, oceniane dobrze przez 94,4% respondentów, a źle przez 4,2%.

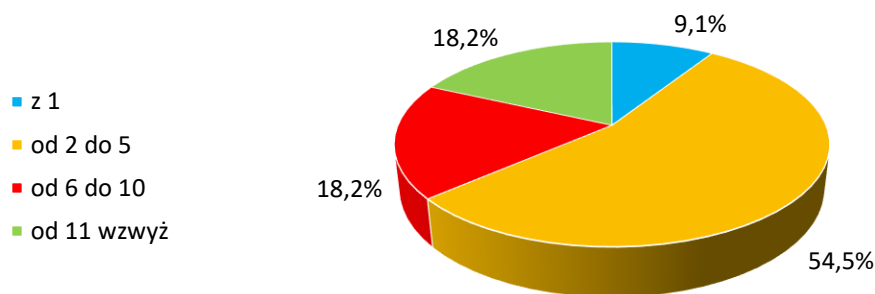
Dość wysoko respondenci ocenili otwartość organizacji na współpracę z innymi, podobnymi organizacjami – odpowiedź *bardzo dobrze* lub *raczej dobrze* zaznaczyło 93,0% badanych, odpowiedź *raczej źle* 1,4%, a pozostałe 5,6% nie wyraziło swojego zdania. Pozytywnie jest oceniany także wpływ organizacji na rozwiązywanie ważnych problemów lokalnych i społecznych, który został dobrze oceniony w 80,3% przypadków. Jednocześnie jednak największy, wśród wymienionych aspektów, odsetek badanych (12,7%) nie wyraził zdania na ten temat, a 7,0% ocenia go źle.

Najniżej zostały ocenione dwa aspekty związane bezpośrednio z kondycją organizacji, czyli stan i poziom wyposażenia oraz sytuacja finansowa, w przypadku których odpowiedzi *bardzo dobrze* i *raczej dobrze* zaznaczyła niewiele ponad połowa respondentów (odpowiednio 56,3% i 52,1%). Stan i poziom wyposażenia organizacji *raczej źle* oceniło 28,2% badanych, a *bardzo źle* 5,6%. W przypadku oceny sytuacji finansowej odsetki te wynosiły 25,3% i 11,3%.

3.2. Relacje i współpraca wewnątrzsektorowa

Współpracę wewnątrzsektorową w swojej działalności zadeklarowało 78,9% badanych organizacji. Większość wśród nich (54,5%) współpracuje z liczbą organizacji, mieszczącą się w przedziale od 2 do 5, natomiast po 18,2% deklaruje współpracę z co najmniej 6, lecz nie więcej niż 10 organizacjami oraz z 11 lub większą liczbą organizacji. Z jedną organizacją współpracę podejmuje 9,1% badanych.

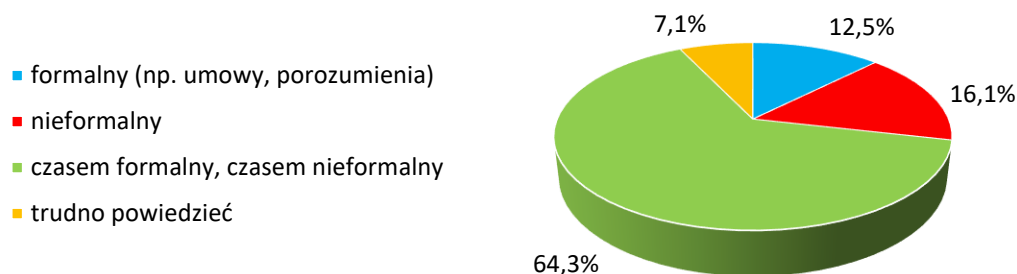
Wykres 7. Liczba organizacji, z którymi respondenci podejmują współpracę (n=55)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Współpraca podejmowana przez badane organizacje ma dość zróżnicowany charakter. W opinii 64,3% respondentów czasem jest ona formalna, czasem nieformalna; 16,1% wskazuje na jej nieformalny charakter; 12,5% deklaruje współpracę formalną, a 7,1% nie wyraziło zdania na ten temat.

Wykres 8. Charakter współpracy wewnątrzsektorowej (n=56)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Respondenci zostali poproszeni o ocenę relacji, aktywności i współpracy w ramach sektora pozarządowego w Olsztynie poprzez wskazanie czy i w jakim stopniu zgadzają się z twierdzeniami dotyczącymi sektora.

W opinii większości badanych (60,6%) sektor pozarządowy w Olsztynie jest bardzo aktywny, przy czym jedynie 5,6% twierdzi tak w sposób zdecydowany. Z kolei nieco ponad jedna piąta (21,1%) odniosła się negatywnie do tego stwierdzenia, a zdania nie wyraziło 12,7% respondentów. Również odnośnie komunikacji wewnątrz sektora zdania są podzielone. Według 33,8% badanych, organizacje w Olsztynie systematycznie komunikują się ze sobą, a 46,5% uważa, że systematycznej komunikacji nie ma, przy czym 16,9% respondentów twierdzi tak w sposób zdecydowany. Odpowiedź *trudno powiedzieć* zaznaczyło 19,7% badanych.

Prawie połowa respondentów nie zgadza się z twierdzeniem, że „współpraca między organizacjami jest częsta” – odpowiedź *raczej nie* wskazało 38,0%, a *zdecydowanie nie* 8,5% badanych. Pozytywnie do niego odniosło się 26,8% osób uczestniczących w badaniu, ale też tyle samo zdania na ten temat nie wyraziło.

Tabela 8. Opinie respondentów o sektorze pozarządowym w Olsztynie (n=71)

Wyszczególnienie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
sektor pozarządowy w Olsztynie jest bardzo aktywny	5,6%	60,6%	18,3%	2,8%	12,7%
sektor pozarządowy w Olsztynie systematycznie komunikuje się między sobą	0,0%	33,8%	29,6%	16,9%	19,7%
współpraca między organizacjami jest częsta	1,4%	25,4%	38,0%	8,5%	26,8%
organizacje w Olsztynie potrafią zjednoczyć się w „słusznej” sprawie	9,9%	46,5%	18,3%	7,0%	18,3%
organizacje w Olsztynie często zawierają partnerstwa	2,8%	19,7%	31,0%	4,2%	42,3%
pomiędzy organizacjami widoczna jest konkurencja o zasoby	12,7%	36,6%	21,1%	1,4%	28,2%
naszej organizacji zależy na współpracy z innymi organizacjami z Olsztyna	43,7%	47,9%	2,8%	0,0%	5,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Większość respondentów (56,4%) uważa, że organizacje w Olsztynie potrafią się zjednoczyć w „słusznej” sprawie, choć odpowiedź *zdecydowanie tak* zaznaczyło tylko 9,9%. Negatywnie ustosunkowało się 25,3% respondentów, natomiast zdania nie wyraziło 18,3%.

Największy odsetek osób niezdecydowanych (42,3%) odnotowany został w przypadku twierdzenia „organizacje w Olsztynie często zawierają partnerstwa”. Odpowiedzi twierdzące zaznaczyło w tym przypadku 22,5% badanych, natomiast przeczące 35,2%. Dość duża liczba respondentów niezdecydowanych, stanowiąca 28,2% ogółu, wyłoniła się także w związku z odniesieniem do twierdzenia „pomiędzy organizacjami widoczna jest konkurencja o zasoby”. W tym przypadku więcej jednak respondentów przychyliło się do niego – odpowiedzi *zdecydowanie tak* i *raczej tak* udzieliło 49,3%, natomiast *zdecydowanie nie* i *raczej nie* – 22,5% badanych.

Respondenci byli najbardziej zgodni w odniesieniu do twierdzenia „naszej organizacji zależy na współpracy z innymi organizacjami z Olsztyna”. Aż 91,6% badanych ustosunkowało się do niego twierdząco, przy czym 43,7% w sposób zdecydowany, a 47,9% *raczej*. Jedynie 2,8% zaznaczyło odpowiedź *raczej nie*, nikt nie wskazał tego zdecydowanie, natomiast zdania nie wyraziło 5,6% badanych.

3.3. Współpraca z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Spośród organizacji pozarządowych, które wzięły udział w badaniu ankietowym, 64,8% zadeklarowało współpracę z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Organizacje te udzieliły odpowiedzi na pytania związane z różnymi aspektami tej współpracy.

Największa część badanych organizacji współpracuje z Samorządem Województwa poprzez realizację powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych, na co wskazało 84,1% respondentów. Ponad połowa (52,3%) deklaruje udział przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski; 38,6% podejmuje współpracę poprzez w postaci wzajemnego informowania i konsultowania; 34,1% poprzez udział przedstawicieli w wypracowywaniu dokumentów strategicznych i programowych Województwa, a 29,5% w drodze wspólnej realizacji przedsięwzięć. Jedynie 9,1% wskazało na zakup usług organizacji przez Urząd, a 6,8% udzieliło innych odpowiedzi, takich jak szkolenia bądź wsparcie przy założeniu organizacji.

Tabela 9. Współpraca organizacji z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego (n=44)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
realizacja powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych	37	84,1%
udział przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski	23	52,3%
wzajemne informowanie i konsultowanie	17	38,6%
udział przedstawicieli organizacji w wypracowywaniu dokumentów strategicznych i programowych Województwa	15	34,1%
wspólna realizacja przedsięwzięć	13	29,5%
zakup usług organizacji przez Urząd	4	9,1%
inne	3	6,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Respondenci zostali poproszeni o ocenę wybranych aspektów współpracy z Samorządem Województwa. Dostępność informacji o działaniach samorządu została oceniona pozytywnie – odpowiedzi *bardzo dobrze* i *raczej dobrze* udzieliło odpowiednio 26,1% i 60,9% badanych, natomiast negatywne oceny dotyczyły tylko 4,4% przypadków. Zdania nie wyraziło 8,6% respondentów.

Więcej odpowiedzi negatywnych, jak również wskazań *trudno powiedzieć*, odnotowano przy ocenie wiedzy urzędu o sytuacji i warunkach funkcjonowania organizacji. W świetle wyników badania, ponad połowa respondentów (56,5%) ocenia ją *bardzo dobrze* lub *raczej dobrze*, natomiast odpowiedzi *raczej źle* lub *bardzo źle* udzieliło łącznie 15,2% badanych. W tym przypadku wysoki jest odsetek osób, które nie wyraziły jednoznacznego zdania (28,3%).

Dostępność środków finansowych dla organizacji pozarządowych została oceniona najniżej spośród analizowanych wymiarów współpracy. Negatywnych odpowiedzi w tym przypadku udzieliło 32,6% badanych, jednak prawie połowa zaprezentowała pozytywną ocenę (47,9%). Odpowiedź *trudno powiedzieć* wskazała prawie jedna piąta badanych (19,6%). Z kolei efektywność urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami została oceniona pozytywnie przez 63,0% badanych, negatywnie przez 13,1% natomiast odpowiedź *trudno powiedzieć* zaznaczyło 23,9% respondentów.

Kolejny analizowany wymiar to przejrzystość reguł dotyczących współpracy z Samorządem. W tym przypadku odnotowano najwyższy, spośród wszystkich wymiarów, sięgający 43,5% odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź *bardzo dobrze*. Ponadto 23,9% respondentów oceniło go *raczej dobrze*, podczas gdy odpowiedzi negatywne stanowiły 11,1% wszystkich wskazań. Ponad jedna piąta badanych (21,7%) nie wypowiedziała się jednoznacznie w tej kwestii.

Tabela 10. Ocena wymiarów współpracy organizacji z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego (n=46)

Wyszczególnienie	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
dostępność informacji o działaniach samorządu	26,1%	60,9%	2,2%	2,2%	8,6%
wiedza urzędu o sytuacji i warunkach funkcjonowania organizacji pozarządowych	6,5%	50,0%	10,9%	4,3%	28,3%
dostępność środków finansowych dla organizacji pozarządowych	2,2%	45,7%	28,3%	4,3%	19,6%
przejrzystość reguł dotyczących współpracy (konsultowania, przekazywania środków itp.)	43,5%	23,9%	6,5%	4,4%	21,7%
kompetencje urzędników kontaktujących się bezpośrednio z organizacjami	37,0%	47,8%	2,2%	2,2%	10,8%
efektywność urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami	6,5%	56,5%	8,7%	4,4%	23,9%
otwartość na inicjatywy i postulaty organizacji	15,6%	40,0%	13,3%	4,4%	26,7%
włączanie organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji i uchwał	6,5%	43,5%	10,9%	8,7%	30,4%

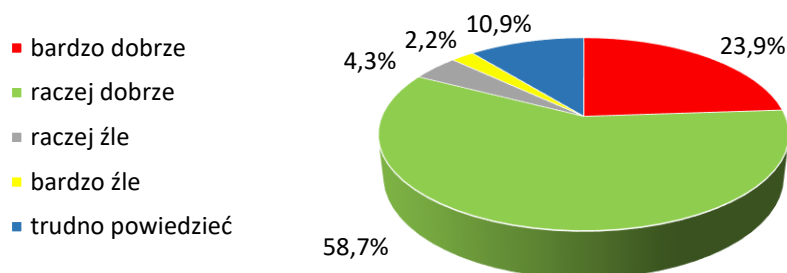
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Drugi, pod względem odsetka odpowiedzi *bardzo dobrze*, wymiar współpracy to kompetencje urzędników bezpośrednio kontaktujących się z organizacjami. Najwyżej zostały ocenione przez 37,0% respondentów, a ocenę *raczej dobrze* wystawiło 47,8% badanych. Negatywnie ustosunkowało się jedynie 4,4%, natomiast zdania nie wyraziło 10,8% osób biorących udział w badaniu.

W opiniach respondentów Samorząd Województwa jest raczej otwarty na inicjatywy i postulaty organizacji pozarządowych – 15,6% oceniło ten aspekt współpracy *bardzo dobrze*, a 40,0% *raczej dobrze*. Odsetek osób wyrażających negatywne oceny ukształtował się na poziomie 17,7%, a udział osób, które nie wyraziły jednoznacznego zdania wyniósł 26,7%, co uplasowało go na trzecim miejscu wśród wartości odsetka zaznaczonych odpowiedzi *trudno powiedzieć* w ocenianych wymiarach.

Największy odsetek osób nie wyrażających zdania odnotowano w zakresie oceny włączania organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji i uchwał. Wyniósł on w tym przypadku 30,4%. W ocenie tego wymiaru również największą część stanowiły odpowiedzi o pozytywnym zabarwieniu, których odsetek wyniósł 50,0%. Negatywnie wypowiedziało się natomiast 19,6% badanych.

Wykres 9. Ocena współpracy organizacji z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego (n=46)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Ogólna ocena współpracy organizacji pozarządowych z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest dość wysoka. Ponad jedna piąta badanych oceniła ją *bardzo dobrze* (23,9%), a więcej niż połowa *raczej dobrze* (58,7%). Jedynie 6,7% respondentów wykazała odpowiedzi negatywne, natomiast jednoznacznego zdania nie wyraziło 10,9% osób, które wzięły udział w badaniu.

3.4. Współpraca z Samorządem Miasta Olsztyna

Spółród organizacji pozarządowych, które wzięły udział w badaniu ankietowym, 80,3% zadeklarowało współpracę z Samorządem Miasta Olsztyna. Organizacje te udzieliły odpowiedzi na pytania związane z różnymi aspektami tej współpracy.

Tabela 11. Współpraca organizacji z Samorządem Miasta Olsztyna (n=44)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
realizacja powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych	40	70,2%
udział przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Miasta	26	45,6%
wspólna realizacja przedsięwzięć	25	43,9%
wzajemne informowanie i konsultowanie	21	36,8%
udział przedstawicieli organizacji w wypracowywaniu aktów prawa miejscowego oraz dokumentów strategicznych i programowych Miasta	16	28,1%
korzystanie z lokalu udostępnionego na działalność statutową	15	26,3%
inicjatywa lokalna	13	22,8%
zakup usług organizacji przez Urząd	6	10,5%
inne	3	5,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Największy odsetek badanych organizacji (70,2%) współpracuje z Samorządem Miasta Olsztyna poprzez realizację powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych, a w dalszej kolejności wskazywano udział przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Miasta (45,6%), wspólną realizację przedsięwzięć (43,9%) oraz wzajemne informowanie i konsultowanie (36,8%). Mniej niż jedna trzecia badanych zadeklarowała współpracę poprzez udział przedstawicieli w wypracowywaniu aktów prawa miejscowego oraz dokumentów strategicznych i programowych Miasta (28,1%), korzystanie z lokalu udostępnionego na działalność statutową (26,3%), inicjatywę lokalną (22,8%) oraz zakup usług organizacji przez Urząd (10,5%). W ramach odpowiedzi inne wymieniano patronat Prezydenta, dotacje na realizację zadań oświatowych oraz projekty obywatelskie.

Respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny różnych wymiarów współpracy organizacji pozarządowych z Samorządem Miasta Olsztyna. Najlepiej spośród wskazanych oceniono następujące aspekty:

- kompetencje urzędników kontaktujących się bezpośrednio z organizacjami – pozytywnie oceniło je aż 84,0% badanych, natomiast odpowiedzi negatywnych udzieliło 8,9%; odpowiedź *trudno powiedzieć* zaznaczyło 7,1% respondentów;

- dostępność informacji o działaniach samorządu – *bardzo dobrze* lub *raczej dobrze* została oceniona przez 71,4% badanych, a *raczej źle* lub *bardzo źle* przez 19,7%; jednoznacznego zdania nie wyraziło 8,9% respondentów;
- przejrzystość reguł dotyczących współpracy – 59,7% respondentów oceniło ten aspekt pozytywnie, odpowiedzi negatywnej udzieliło 28,1%, natomiast zdania nie wyraziło 12,2% badanych.

W przypadku pozostałych aspektów współpracy odsetek odpowiedzi o pozytywnym zabarwieniu nie przekraczał 50,0%, a wyższy był udział odpowiedzi negatywnych oraz nie wyrażających jednoznacznego zdania. Spośród nich najlepiej oceniona została wiedza urzędu o sytuacji i warunkach funkcjonowania organizacji pozarządowych – odpowiedzi *bardzo dobrze* lub *raczej dobrze* wskazało 45,6% badanych, *raczej źle* lub *bardzo źle* zostały zaznaczone przez 31,6%, natomiast *trudno powiedzieć* przez 22,8% respondentów. W drugiej kolejności należy wskazać *otwartość na inicjatywy i postulaty organizacji* – pozytywne oceny wyraziło w tym przypadku 46,4% respondentów, a negatywne 30,4%. Odsetek niezdecydowanych respondentów wyniósł 23,2%.

Tabela 12. Ocena wymiarów współpracy organizacji z Samorządem Miasta Olsztyna (n=56)

Wyszczególnienie	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
dostępność informacji o działaniach samorządu	19,6%	51,8%	16,1%	3,6%	8,9%
wiedza urzędu o sytuacji i warunkach funkcjonowania organizacji pozarządowych	14,0%	31,6%	21,1%	10,5%	22,8%
dostępność środków finansowych dla organizacji pozarządowych	3,5%	26,3%	33,3%	24,6%	12,3%
przejrzystość reguł dotyczących współpracy (konsultowania, przekazywania środków itp.)	19,3%	40,4%	24,6%	3,5%	12,2%
kompetencje urzędników kontaktujących się bezpośrednio z organizacjami	32,1%	51,9%	7,1%	1,8%	7,1%
efektywność urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami	8,8%	33,3%	21,1%	7,0%	29,8%
otwartość na inicjatywy i postulaty organizacji	8,9%	37,5%	17,9%	12,5%	23,2%
włączanie organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji i uchwał	3,6%	25,0%	21,4%	14,3%	35,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Najniżej został oceniony aspekt dostępności środków finansowych dla organizacji pozarządowych. Pozytywnie oceniło go 29,8% badanych, jednak aż 57,9% zaznaczyło odpowiedzi *raczej źle* i *bardzo źle*. Odsetek niezdecydowanych wyniósł tu 12,3%.

W przypadku dwóch aspektów charakterystyczny jest wysoki odsetek odpowiedzi *trudno powiedzieć*. W przypadku włączania organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji i uchwał wyniósł on aż 35,7%. Pozostali respondenci wyrazili raczej opinie negatywne (35,7%), natomiast pozytywne dotyczą odpowiedzi 28,6% badanych. W drugiej kolejności pod względem odsetka niezdecydowanych respondentów należy wskazać aspekt związany z efektywnością urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami, który wyniósł 29,8%. W tym przypadku większy jednak był udział odpowiedzi *bardzo dobrze* i *raczej dobrze*, wynoszący 42,1% niż odpowiedzi negatywnych (28,1%).

Z badań wynika, że respondenci dość rzadko angażują się w wypracowywanie założeń lub konsultacje programów współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami. W opracowywaniu *Wieloletniego Programu współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020* uczestniczyło jedynie 12,7% badanych organizacji, podczas gdy 70,4% deklaruje brak udziału, a 16,9% respondentów nie ma wiedzy na ten temat. W tworzeniu lub konsultacjach *Programu współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami uprawnionymi ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2020* lub wcześniejszym uczestniczyło 18,3% badanych organizacji; 67,6% twierdzi, że nie brało w tym udziału, natomiast 14,1% nie posiada wiedzy w tym zakresie.

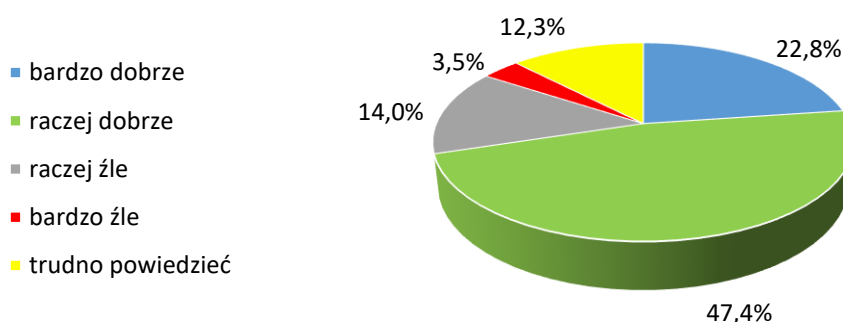
Tabela 13. Przyczyny braku udziału organizacji w wypracowaniu lub konsultowaniu programów współpracy (n=54)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
nie dostaliśmy zaproszenia	22	40,7%
nie wiedzieliśmy o konsultacjach	18	33,3%
uważaliśmy, że nasza opinia nie ma znaczenia	14	25,9%
nie mieliśmy czasu, by wziąć w tym udział	7	13,0%
nie czuliśmy się merytorycznie przygotowani do udziału	6	11,1%
nie widzieliśmy takiej potrzeby	3	5,6%
inne	1	1,9%
trudno powiedzieć	12	22,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Największa część respondentów, którzy nie uczestniczyli w działaniach służących wypracowaniu programów współpracy, wskazuje na to, że nie dostała zaproszenia do udziału (40,7%) i/lub nie wiedziała o konsultacjach (33,3%). Nieco ponad jedna czwarta uważa, że ich opinia była bez znaczenia (25,9%), natomiast pozostali badani wskazywali na brak czasu (13,0%), poczucie, że nie byli merytorycznie przygotowani do udziału (11,1%), a 5,6% nie widziało takiej potrzeby. Odpowiedź *trudno powiedzieć* zaznaczyło 22,2% respondentów.

Wykres 10. Ocena współpracy organizacji z Samorządem Miasta Olsztyna (n=57)

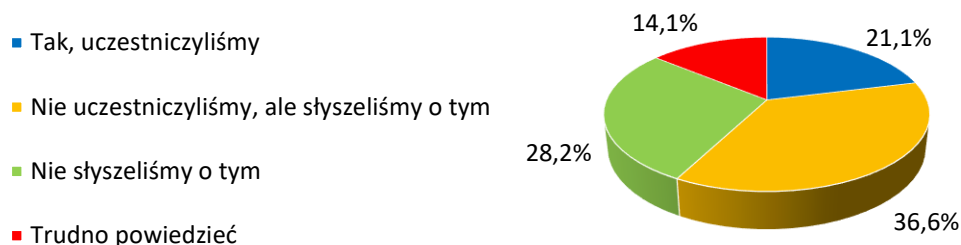
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Współpraca z Samorządem Miasta Olsztyna dobrze oceniana jest przez respondentów. Prawie połowa z nich (47,4%) uważa, że układa się *raczej dobrze*, a 22,8% ocenia ją *bardzo dobrze*. Odpowiedzi *raczej źle* lub *bardzo źle* zaznaczyło 17,5%, a zdania na ten temat nie wyraziło 12,3% badanych.

3.5. Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna

Respondenci badania ankietowego zostali zapytani o to, czy zetknęli się w swojej działalności z Radą Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna w zakresie jej statutowych zadań. Odpowiedzi są zróżnicowane w zależności od obszaru działania.

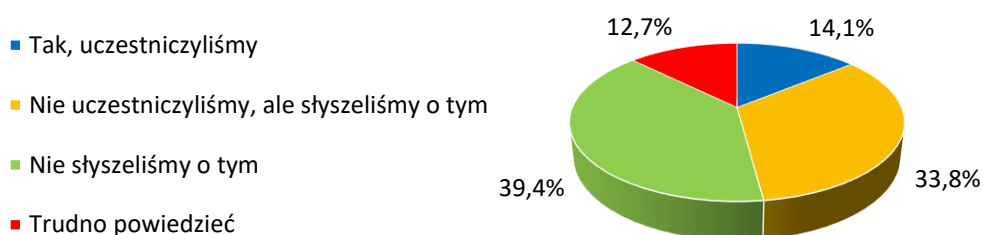
Wykres 11. Znajomość działalności ROPMO w zakresie podejmowania działań na rzecz aktywizacji i integracji sektora pozarządowego (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W działaniach ROPMO na rzecz aktywizacji i integracji sektora pozarządowego uczestniczyło dotąd 21,1% badanych organizacji, natomiast jedynie słyszało o nich 36,6%. Więcej niż jedna czwarta respondentów (28,2%) nie słyszała o działalności ROPMO w tym zakresie, natomiast 14,1% nie wyraziło zdania na ten temat.

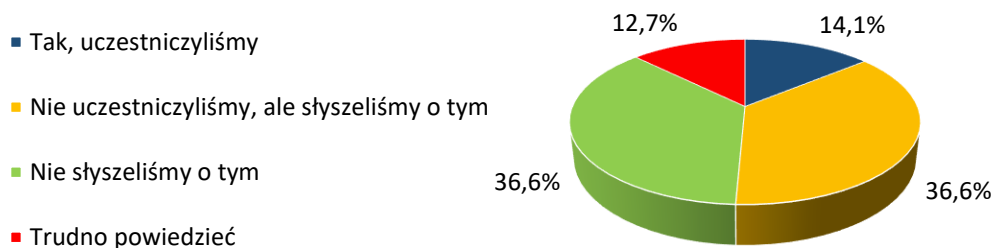
Wykres 12. Znajomość działalności ROPMO w zakresie inicjowania publicznej dyskusji o roli społeczeństwa obywatelskiego (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Działalność ROPMO w zakresie inicjowania dyskusji publicznej o roli społeczeństwa obywatelskiego jest znana prawie połowie badanych organizacji, przy czym 14,1% respondentów deklaruje, że brała w niej udział, a 33,8% jedynie o niej słyszała. W ogóle o działalności w tym obszarze nie słyszało 39,4% badanych, natomiast 12,7% zaznaczyło odpowiedź *Trudno powiedzieć*.

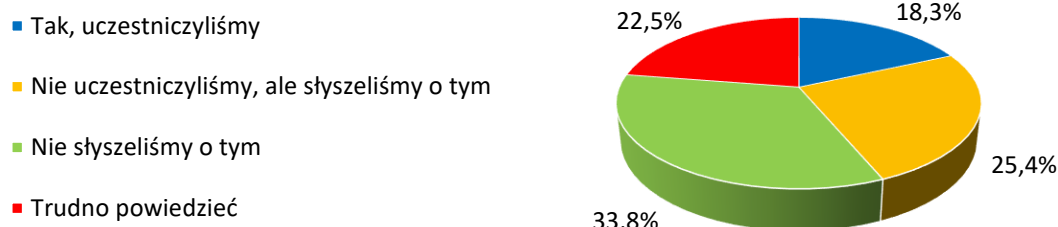
Wykres 13. Znajomość działalności ROPMO w zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących sektora pozarządowego (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W działalności ROPMO w zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących sektora pozarządowego uczestniczyło 14,1% badanych organizacji, natomiast 36,6% nie brało bezpośredniego udziału, jednak słyszało o tym. W ogóle o działalności ROPMO w tym obszarze nie słyszało 36,6%, a 12,7% respondentów nie wyraziło zdania na ten temat.

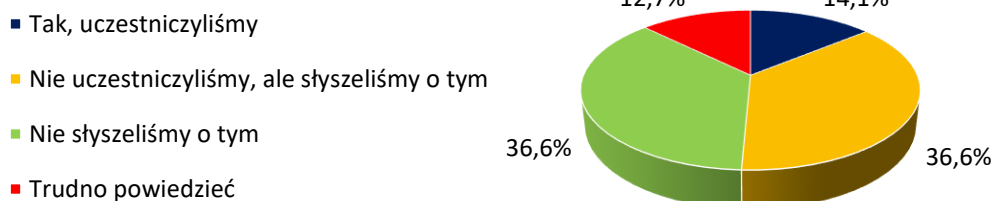
Wykres 14. Znajomość działalności ROPMO w zakresie integracji sektora pozarządowego w Olsztynie, poprzez udzielanie wsparcia w budowaniu zasobów materialnych i ludzkich, prowadzenie szkoleń, udzielanie porad i konsultacji (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W obszarze działania ROPMO polegającym na integracji sektora pozarządowego w Olsztynie, poprzez udzielanie wsparcia w budowaniu zasobów materialnych i ludzkich, prowadzenie szkoleń, udzielanie porad i konsultacji, uczestniczyło 18,3% badanych organizacji, a 25,4% nie brało udziału, ale słyszało o nim. Jedna trzecia (33,8%) respondentów nie słyszała o takiej działalności ROPMO, a 22,5% nie ma zdania w tej kwestii.

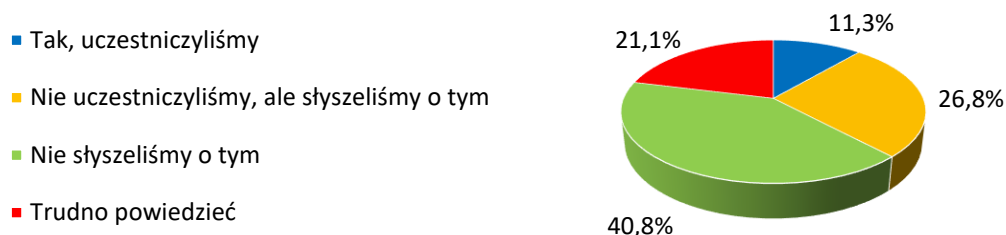
Wykres 15. Znajomość działalności ROPMO w zakresie reprezentowania sektora pozarządowego wobec władz różnych szczebli (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Działalność ROPMO jako reprezentacji sektora pozarządowego wobec władz różnych szczebli zna 50,7% badanych, przy czym 14,1% uczestniczyło w niej, a 36,6% nie uczestniczyło, ale słyszało o niej. Więcej niż jedna trzecia (36,6%) nie słyszała o takiej działalności ROPMO, a 12,7% zaznaczyło odpowiedź *Trudno powiedzieć*.

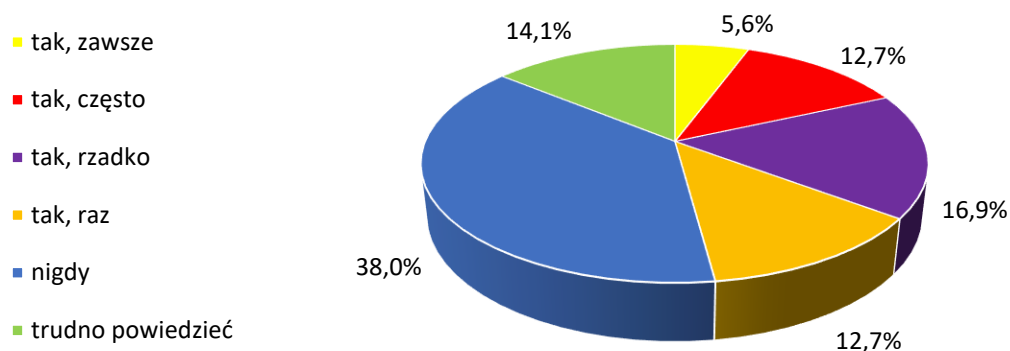
Wykres 16. Znajomość działalności ROPMO w zakresie udzielania rekomendacji organizacjom pozarządowym (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W obszarze działania polegającym na udzielaniu rekomendacji organizacjom pozarządowym, w świetle deklaracji respondentów, uczestniczyło 11,3% badanych, natomiast 26,8% nie brało udziału, natomiast słyszało o niej. Aż 40,8% nie słyszało w ogóle o takiej działalności ROPMO, natomiast ponad jedna piąta badanych (21,1%) nie ma zdania na ten temat.

Wykres 17. Uczestnictwo organizacji w Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna w ostatnich latach (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Jednym z przejawów działalności ROPMO jest organizacja dorocznego Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna. Respondenci zostali zapytani czy i z jaką częstotliwością w ostatnich latach uczestniczyli w tym wydarzeniu. W świetle ich odpowiedzi, zawsze udział w nim brało 5,6% badanych, często 12,7%, a rzadko 16,9% respondentów. Jedynie raz w Forum uczestniczyło 12,7% badanych, a ponad jedna trzecia (38,0%) nie uczestniczyła w nim wcale. Odpowiedź *trudno powiedzieć* wskazało 14,1% respondentów.

Tabela 14. Przyczyny nieuczestniczenia organizacji w Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna (n=57)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
nie dostaliśmy zaproszenia	22	38,6%
nie wiedzieliśmy o Forum	21	36,8%
nie było dla nas interesujących tematów	11	19,3%
nie mieliśmy czasu, by wziąć udział	9	15,8%
nie widzieliśmy takiej potrzeby	7	12,3%
inne	2	3,5%
trudno powiedzieć	13	22,8%

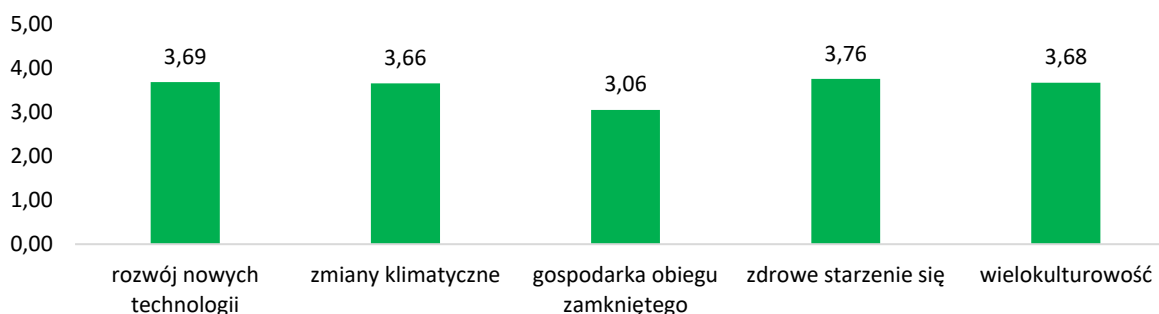
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Spośród organizacji pozarządowych biorących udział w badaniu, które nie uczestniczyły w Forum lub uczestniczyły w nim rzadko, więcej niż jedna trzecia (38,6%) wskazuje, że nie dostała zaproszenia na to wydarzenie i/lub nie wiedziała o nim (36,8%). W opinii 19,3% badanych program Forum nie przewidywał interesujących dla nich tematów, 15,8% deklaruje, że głównym powodem był brak czasu, a 12,3% nie widziało potrzeby wzięcia udziału. W ramach odpowiedzi *Inne* wskazano na brak dostępności oraz brak przełożenia na realne decyzje i działania.

3.6. Organizacja w obliczu współczesnych wyzwań

Respondenci zostali poproszeni o dokonanie samooceny swojej wiedzy i świadomości w zakresie wyzwań współczesnego świata, takich jak rozwój nowych technologii, zmiany klimatyczne, gospodarka obiegu zamkniętego, zdrowe starzenie się i wielokulturowość. Oceny dokonywali na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało *bardzo nisko*, a 5 – *bardzo wysoko*.

Wykres 18. Samoocena wiedzy i świadomości w zakresie wyzwań współczesnego świata (n=71)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Badani najwyżej ocenili swoją wiedzę i świadomość w zakresie zdrowego starzenia się – średnia dokonanych przez nich ocen wyniosła 3,76. W dalszej kolejności, na bardzo zbliżonym poziomie plasowały się oceny dotyczące rozwoju nowych technologii (3,69), wielokulturowości (3,68) i zmian klimatycznych (3,66). Najmniejszą wiedzę i świadomość respondenci wykazali w przypadku gospodarki obiegu zamkniętego (3,06).

Tabela 15. Planowane zmiany w organizacji w zakresie poszczególnych rozwiązań (n=71)

Wyszczególnienie	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
zwiększenie zakresu komunikacji on-line	49,3%	42,3%	5,6%	0,0%	2,8%
zmniejszenie zużycia surowców i energii	40,8%	28,2%	14,1%	0,0%	16,9%
zmiana profilu/rodzaju działalności	2,8%	2,8%	50,7%	32,4%	11,3%
zarządzanie pokoleniami	11,3%	28,2%	19,7%	8,5%	32,3%
dywersyfikacja źródeł przychodów	19,7%	33,8%	18,3%	0,0%	28,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Odpowiedzią na wyzwania współczesnego świata mogą być rozwiązania polegające m.in. na zwiększeniu zakresu komunikacji on-line, zmniejszeniu zużycia surowców, zmianie profilu działalności, zarządzaniu pokoleniami czy dywersyfikacji źródeł przychodów. Respondentów zapytano o to, czy w ich organizacjach planowane jest wdrożenie tego typu rozwiązań. Okazuje się, że najbardziej zdecydowani są na wdrożenie rozwiązań polegających na zwiększeniu zakresu komunikacji online – planuje to 91,6% badanych organizacji. Na drugim miejscu respondenci wskazali zmniejszenie zużycia surowców i energii (69,0% odpowiedzi pozytywnych), a w dalszej kolejności dywersyfikację źródeł przychodów (53,5%) oraz zarządzanie pokoleniami (39,5%). Nie planują natomiast zmian profilu czy rodzaju działalności – w tym przypadku odpowiedzi *raczej nie* i *zdecydowanie nie* wskazało 83,1% badanych. Należy jednak wskazać, że w przypadku zagadnień związanych z zarządzaniem pokoleniami oraz dywersyfikacją źródeł przychodów dość duży był odsetek osób nie wyrażających jednoznacznego zdania w tym zakresie – wynosił on odpowiednio 32,3% i 28,2%.

Poważnym wyzwaniem dla działalności organizacji pozarządowych w ostatnich miesiącach była epidemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia w funkcjonowaniu wielu podmiotów. W związku z tym, iż badania były przeprowadzane w okresie epidemii, zapytano respondentów również o to, w jaki sposób wpłynęła ona na poszczególne aspekty funkcjonowania ich organizacji.

Tabela 16. Wpływ epidemii COVID-19 na działalność organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	negatywny	neutralny	pozytywny	trudno powiedzieć	nie dotyczy
realizacja projektów	63,4%	21,1%	1,4%	5,6%	8,5%
zatrudnianie personelu	21,1%	36,6%	0,0%	4,2%	38,1%
zaangażowanie wolontariuszy	39,4%	35,2%	7,0%	2,8%	15,6%
przychody organizacji	56,3%	26,8%	1,4%	5,6%	9,9%
realizacja działalności odpłatnej lub gospodarczej	40,8%	15,5%	0,0%	4,2%	39,5%
stabilność organizacji	21,1%	53,5%	5,6%	12,7%	7,1%
współpraca z innymi podmiotami	47,9%	26,8%	12,7%	2,8%	9,8%
wizerunek organizacji	7,0%	50,7%	18,3%	14,1%	9,9%
plany na bieżący rok	54,9%	22,5%	4,2%	14,1%	4,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Największy odsetek badanych wskazał negatywny wpływ epidemii na realizację projektów (63,4%), a w dalszej kolejności na przychody organizacji (56,3%), plany na bieżący rok (54,9%), współpracę z innymi podmiotami (47,9%) realizację działalności odpłatnej lub gospodarczej (40,8%) i zaangażowanie wolontariuszy (39,4%). Neutralny wpływ najczęściej był wskazywany w obszarach takich jak stabilność organizacji (53,5%) oraz jej wizerunek (50,7%). Respondenci zauważyli także pozytywne przejawy wpływu epidemii na działalność ich organizacji, wskazując wizerunek (18,3%) oraz współpracę z innymi podmiotami (12,7%).

3.7. Potrzeby, problemy i oczekiwania organizacji

Respondenci zostali zapytani o największe atuty organizacji pozarządowych, które reprezentowali. Większość z nich wskazała na kreatywny i aktywny zespół (69,1%) oraz na wartości, którymi organizacja się kieruje (63,2%). W dalszej kolejności wymieniano otwartość na współpracę i partnerstwo (48,5%), umiejętność rozpoznawania i zaspokajania potrzeb odbiorców (47,1%), sprawnie działający zarząd (39,7%), profesjonalizm (39,7%) oraz umiejętność pozyskiwania środków (20,6%), a jedna osoba wymieniła innowacyjne podejście.

Tabela 17. Największe atuty własnej organizacji pozarządowej w opinii respondentów (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
kreatywny i aktywny zespół	47	69,1%
wartości, którymi się kierujemy	43	63,2%
otwartość na współpracę i partnerstwo	33	48,5%
umiejętność rozpoznawania i zaspokajania potrzeb odbiorców	32	47,1%
sprawnie działający zarząd	27	39,7%
profesjonalizm	27	39,7%
umiejętność pozyskiwania środków	14	20,6%
inne	1	1,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Wśród problemów doświadczanych przez organizacje pozarządowe w codziennym funkcjonowaniu respondenci w największym stopniu wskazywali trudności w pozyskiwaniu środków na działalność (74,7%). W mniejszym natomiast odnosili się do biurokracji i zbyt skomplikowanych formalności (38,0%), zbyt małego zaangażowania członków organizacji (21,1%), braku lub niedostatecznej współpracy w sektorze organizacji pozarządowych (19,7%), niejasnych reguł współpracy z samorządem (18,3%), braku lokalu na prowadzenie działalności (16,9%) oraz niewystarczającego dostępu do szkoleń i wsparcia doradczego (12,7%).

Tabela 18. Problemy doświadczane przez organizacje w codziennym funkcjonowaniu (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
trudności w pozyskiwaniu środków na działalność	53	74,7%
biurokracja i zbyt skomplikowane formalności przy załatwianiu spraw urzędowych	27	38,0%
zbyt małe zaangażowanie członków organizacji	15	21,1%
brak lub niedostateczna współpraca w sektorze organizacji pozarządowych	14	19,7%
niejasne reguły współpracy z samorządem	13	18,3%
brak lokalu na prowadzenie działalności	12	16,9%
niewystarczający dostęp do szkoleń i wsparcia doradczego dla organizacji	9	12,7%
trudności w zaangażowaniu wolontariuszy	7	9,9%
ograniczony dostęp do wiarygodnych informacji	6	8,5%
brak zaufania społecznego do organizacji	3	4,2%
brak „siły przebicia” małej organizacji	1	1,4%
inne	4	5,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Mniej niż 10% badanych wskazało na trudności w zaangażowaniu wolontariuszy (9,9%), ograniczony dostęp do wiarygodnych informacji (8,5%), brak zaufania społecznego do organizacji (4,2%) oraz brak „siły przebicia” organizacji (4,2%). Zaznaczając odpowiedź *inne* badani wymienili także trudności w godzeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych z aktywnością społeczną oraz niestabilność w kontekście finansowania, a także trudności w utrzymaniu obiektu, którym organizacja „opiekuje się”.

Tabela 19. Najpilniejsze potrzeby organizacji dla zapewnienia stabilnej działalności (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
promocja działań	30	44,1%
rozszerzenie zakresu działalności – nowe obszary i grupy odbiorców	23	33,8%
wkład własny do projektów	22	32,4%
zakup sprzętu i wyposażenia biurowego	20	29,4%
pozyskanie nowych członków i wolontariuszy	20	29,4%
podniesienie kwalifikacji pracowników, współpracowników i wolontariuszy	18	26,5%
wynajem lokalu	13	19,1%
zatrudnienie dodatkowych pracowników	7	10,3%
rozpoczęcie działalności gospodarczej	5	7,4%
inne	9	13,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Zapewnienie stabilnej działalności, w opinii badanych, wymaga w pierwszej kolejności promocji działań (44,1%), rozszerzenia działalności na nowe obszary i nowe grupy odbiorców (33,8%) oraz zapewnienia wkładu własnego do projektów (32,4%). W dalszej kolejności, jako pilne potrzeby, trzeba wskazać zakup sprzętu i wyposażenia biurowego (29,4%), pozyskanie nowych członków i wolontariuszy (29,4%), podniesienie kwalifikacji pracowników, współpracowników i wolontariuszy. W przypadku 19,1% badanych jedną z ważniejszych obecnie potrzeb jest wynajem lokalu na działalność; 10,3% wskazuje na zatrudnienie dodatkowych pracowników, a 7,4% na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W ramach odpowiedzi *Inne*, którą zaznaczyło 13,2% respondentów, wymieniano m.in. dywersyfikację źródeł przychodów, stworzenie zaangażowanego zespołu, wsparcie ze strony Miasta, rozwój usług, rozwój bazy sportowej do realizacji celów statutowych oraz stabilność finansową.

Tabela 20. Potrzeby szkoleniowe organizacji (n=71)

Wyszczególnienie	Liczba wskazań	% respondentów
fundraising / pozyskiwanie funduszy na działalność organizacji	47	73,4%
budowanie wizerunku organizacji, marketing, public relations	21	32,8%
zagadnienia formalne i prawne związane z funkcjonowaniem organizacji	21	32,8%
księgowość w organizacji	19	29,7%
przygotowywanie i rozliczanie realizacji zadań publicznych	19	29,7%
działalność odpłatna i gospodarcza	15	23,4%
kompetencje interpersonalne (np. praca zespołowa, asertywność)	11	17,2%
zarządzanie ludźmi	10	15,6%
wolontariat	5	7,8%
inne	1	1,6%
nie potrzebujemy szkoleń	6	9,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

W opinii respondentów organizacje pozarządowe, które reprezentowali w badaniu, potrzebują szkoleń przede wszystkim w zakresie pozyskiwania funduszy na działalność i fundraisingu, co wskazało 73,4% badanych. Istotne byłyby też szkolenia w zakresie budowania wizerunku organizacji, marketingu i public relations (32,8%), zagadnień formalnych i prawnych związanych z funkcjonowaniem organizacji (32,8%), księgowości (29,7%), przygotowywania i rozliczania realizacji zadań publicznych (29,7%), działalności odpłatnej i gospodarczej (23,4%). W mniejszym stopniu organizacje potrzebują szkoleń w zakresie kompetencji interpersonalnych (17,2%), zarządzani ludźmi (15,6%) oraz wolontariatu (7,8%). W ramach kategorii *Inne* wskazano zmiany klimatyczne, gospodarkę obiegu zamkniętego oraz transformację energetyczną. Szkoleń nie potrzebuje 9,4% badanych organizacji.

4. Podsumowanie i wnioski

Najważniejsze informacje i wnioski wyływające z przeprowadzonych badań zostały pogrupowane według obszarów badawczych, wynikających z przyjętej metodologii. Należy jednak nadmienić, że obszary te są ze sobą ściśle powiązane i dlatego trzeba je analizować również całościowo. Stąd możliwe jest ujmowanie jednego zagadnienia w więcej niż jednym obszarze badawczym.

1) Sektor pozarządowy Miasta Olsztyna w liczbach

- Sektor organizacji pozarządowych w Olsztynie jest dość liczny i zróżnicowany pod względem aktywności. Na koniec 2019 roku w rejestrze REGON znajdowały się 1 052 organizacje mające siedzibę w Olsztynie. W tej liczbie ponad 3/4 stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne.
- Liczba organizacji pozarządowych w mieście rośnie. Co roku rejestrowanych jest w przedziale od ok. 30 do 50 nowych organizacji. Jednocześnie nie wszystkie organizacje, które zaprzestały działalności, wyrejestrowują się z publicznych statystyk. Dlatego też liczba organizacji podawana przez Urząd Statystyczny czy Urząd Miasta Olsztyna jest „zawyżona” i nie odzwierciedla faktycznego stanu sektora obywatelskiego.
- Obszar miasta jest silniej nasycony organizacjami pozarządowymi niż reszta województwa. Na 1000 mieszkańców w Olsztynie przypadało bowiem 6,12 podmiotów, zaś w województwie – 4,09.
- Status organizacji pożytku publicznego posiada niecałe 8% spośród zarejestrowanych organizacji. Ponad 12,5% stowarzyszeń i fundacji jest zarejestrowanych w rejestrze przedsiębiorców KRS, to znaczy, że obok działalności statutowej może również prowadzić działalność gospodarczą.
- Trudno określić, jaka konkretnie liczba podmiotów obywatelskich w mieście jest aktywna. Brakuje źródła informacji, które umożliwiłoby jednoznaczne stwierdzenie, jaki odsetek organizacji należy uznać za podmioty faktycznie działające. Urząd miasta szacuje, że aktywna jest połowa organizacji. ROPMO określa tę liczbę na poziomie 30-35%.
- Jednocześnie z przeprowadzonych badań wynika, że około jedna czwarta olsztyńskich organizacji aktywnie uczestniczy w konkursach dotacyjnych Miasta Olsztyna, Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i innych, pozyskując w ten sposób środki na realizację zadań publicznych. Najczęściej jednak organizacje składają oferty tylko do jednego organu publicznego, którym jest Prezydent Olsztyna.
- Organizacje stanowią ważny element życia społecznego miasta, dostarczając wsparcia dla różnych grup społecznych oraz realizując działania w wielu różnych obszarach pożytku publicznego, np. edukacji, zdrowia, bezpieczeństwa, kultury, sportu czy ekologii.
- Organizacje pozarządowe aktywnie uczestniczą w dostarczaniu usług społecznych na terenie Olsztyna, m.in. poprzez współtworzenie infrastruktury społecznej miasta – prowadzenie ośrodków wsparcia takich jak domy pomocy społecznej i środowiskowe domy samopomocy; świetlice środowiskowe i opiekuńczo-wychowawcze; ośrodek interwencji kryzysowej; hospicja domowe i stacjonarne; poradnie; placówki oświatowe i inne.

2) Charakterystyka organizacji biorących udział w badaniu

- W badaniu wzięło udział 71 organizacji, w tym stowarzyszenia, towarzystwa, fundacje, luby sportowe, związki i federacje.
- Najliczniej reprezentowane były organizacje funkcjonujące od 11 lat wzwyż, najczęściej działające na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego oraz miasta i okolicznych gmin.
- Więcej niż jedna trzecia organizacji biorących udział w badaniu to podmioty liczące od 51 członków wzwyż, nieco mniej stanowiły organizacje, których liczba członków jest mniejsza niż 10.
- Wśród odbiorców i uczestników działań badanych organizacji, najczęściej wskazywane były lokalne społeczności, dzieci i młodzież oraz osoby starsze i rodziny.
- Główne obszary działalności respondentów to edukacja i wychowanie oraz rozwój społeczności lokalnych.
- Najważniejsze źródła przychodów badanych organizacji to składki członkowskie, dotacje samorządu i darowizny; mniej niż połowa prowadziła działalność odpłatną, a mniej niż jedna piąta działalność gospodarczą.
- Prawie połowa badanych organizacji w 2019 roku nie zatrudniała płatnego personelu, a około jedna czwarta angażowała do 5 pracowników.
- Większość organizacji deklaruje współpracę z wolontariuszami, najczęściej korzystając z ich wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, prowadzeniu warsztatów, szkoleń i spotkań, informacji i promocji oraz pisaniu i koordynacji projektów.
- Badane organizacje najczęściej podejmują współpracę z urzędami, innymi organizacjami, placówkami oświatowymi oraz mediami, najrzadziej z firmami prywatnymi, grupami nieformalnymi i jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.
- Samoocena wybranych aspektów funkcjonowania organizacji wskazuje na to, że najlepiej oceniana jest otwartość na współpracę z instytucjami i podobnymi organizacjami oraz kompetencje osób zaangażowanych w działania organizacji. Najniżej oceniana jest sytuacja finansowa organizacji oraz stan i poziom wyposażenia.

3) Relacje i współpraca wewnątrzsektorowa

- Współpraca wewnątrzsektorowa deklarowana jest przez więcej niż trzy czwarte organizacji, przy czym większość z nich szacuje, że realizowana jest z liczbą podmiotów mieszczącą się w przedziale od 2 do 5.
- Współpraca podejmowana jest zarówno w sposób formalny, na podstawie umów i porozumień, jak i w sposób nieformalny.
- W opinii większości badanych sektor pozarządowy w Olsztynie jest bardzo aktywny, jednak więcej niż jedna piąta twierdzi, że tak nie jest.
- Prawie połowa respondentów twierdzi, że wewnątrz sektora nie ma systematycznej komunikacji, jednak więcej niż jedna trzecia uważa, że organizacje systematycznie komunikują się ze sobą.
- W opinii większości badanych organizacje w Olsztynie potrafią się zjednoczyć w „słusznej” sprawie, a jedna piąta twierdzi przeciwnie.
- Prawie połowa respondentów nie ustosunkowała się jednoznacznie do opinii, w świetle której organizacje w Olsztynie często zawierają partnerstwa, jedna trzecia uważa, że tak nie jest, a nieco ponad jedna piąta ustosunkowała się twierdząco.

- Według prawie połowy badanych w Olsztynie widoczna jest pomiędzy organizacjami konkurencja o zasoby.
- Prawie wszyscy respondenci wyrazili opinię, że ich organizacji zależy na współpracy z innymi organizacjami z Olsztyna.

4) Współpraca z Samorządem Województwa

- Większość respondentów zadeklarowała współpracę z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, najczęściej poprzez realizację powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych oraz udział przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski.
- Respondenci pozytywnie oceniają dostępność informacji o działaniach samorządu, wiedzę urzędu o sytuacji i warunkach funkcjonowania organizacji, otwartość Urzędu na inicjatywy i postulaty organizacji, kompetencje pracowników kontaktujących się z organizacjami, a także przejrzystość reguł współpracy oraz efektywność urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami.
- Najniżej została oceniona dostępność środków finansowych dla organizacji, natomiast największy odsetek niezdecydowanych odnotowano w przypadku włączania organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji i uchwał.
- Ogólna ocena współpracy organizacji pozarządowych z Samorządem Województwa jest pozytywna.

5) Współpraca z Samorządem Miasta Olsztyna

- Współpracę z Samorządem Miasta Olsztyna zadeklarowało więcej niż trzy czwarte badanych organizacji, przy czym była to przede wszystkim współpraca w zakresie realizacji powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych.
- Wśród aspektów współpracy najlepiej oceniono kompetencje urzędników kontaktujących się z organizacjami, dostępność informacji o działaniach samorządu oraz przejrzystość reguł dotyczących współpracy.
- Najniższe oceny dotyczyły dostępności środków finansowych dla organizacji pozarządowych, natomiast największy odsetek niezdecydowanych respondentów wystąpił w przypadku kwestii włączania organizacji w planowanie i podejmowanie istotnych decyzji oraz uchwał, a także efektywności urzędu w wydatkowaniu środków publicznych na współpracę z organizacjami.
- Prawie trzy czwarte respondentów deklaruje brak udział w tworzeniu lub konsultacjach rocznych i wieloletniego programu współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami pozarządowymi, jako powód wskazując brak zaproszenia do udziału i brak wiedzy o konsultacjach.
- Ponad jedna czwarta badanych twierdzi, że ich opinia jest bez znaczenia w procesie opracowywania ww. programów.
- Większość respondentów pozytywnie ocenia współpracę z Samorządem Miasta Olsztyna, niespełna jedna piąta wyraża się o niej w sposób negatywny.

6) Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna

- Większość badanych organizacji non-profit w swojej działalności zetknęła się z Radą Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna, częściej jednak słyszano o jej działaniach, niż brano w nich udział.
- Największy odsetek zna działalność ROPMO w zakresie aktywizacji i integracji sektora pozarządowego, opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących sektora pozarządowego oraz reprezentowania sektora wobec władz różnych szczebli.
- Uczestnictwo badanych organizacji w Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna jest zróżnicowane, jednak więcej niż połowa uczestniczyła w nim tylko raz lub wcale, jako powód wskazując brak zaproszenia i wiedzy na temat organizacji takiego wydarzenia. Prawie jednak piąta wskazuje na brak interesujących dla nich tematów.

7) Organizacja w obliczu współczesnych wyzwań

- Respondenci deklarują, że posiadają wiedzę i świadomość w zakresie wyzwań takich jak zdrowe starzenie się, rozwój nowych technologii, wielokulturowość, zmiany klimatyczne czy gospodarka obiegu zamkniętego, jednak oceniają je na średnim poziomie.
- W większości badanych organizacji planowane są w niedługim czasie zmiany polegające na wdrożeniu rozwiązań z zakresu komunikacji online oraz zmniejszeniu zużycia surowców i energii, a także dywersyfikacji źródeł przychodów. Raczej nie planują zmian profilu czy rodzaju działalności.
- Epidemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia wpłynęły negatywnie przede wszystkim na realizację projektów przez badane organizacje, przychody organizacji oraz plany na bieżący rok, co wykazała więcej niż połowa respondentów. Neutralny wpływ najczęściej wskazywano w przypadku stabilności i wizerunku organizacji, a pozytywne przejawy w zakresie współpracy z innymi podmiotami.

8) Potrzeby, problemy i oczekiwania organizacji

- Jako największe atuty własnych organizacji, respondenci wskazywali kreatywny i aktywny zespół; wartości, którymi organizacja się kieruje, współpracę i partnerstwo oraz umiejętność rozpoznawania i zaspokajania potrzeb odbiorców.
- Głównymi problemami doświadczanymi przez organizacje w codziennym funkcjonowaniu, są trudności w pozyskiwaniu środków na działalność, co wskazało prawie trzy czwarte respondentów. W mniejszym stopniu są to biurokracja i skomplikowane formalności, zbyt małe zaangażowanie członków organizacji czy brak lub niedostateczna współpraca w sektorze.
- Zapewnienie stabilnej działalności w opinii największej części badanych wymaga promocji działań, rozszerzenia działalności na nowe obszary i grupy odbiorców oraz zapewnienia środków na wkład własnych do projektów. Ważne są też potrzeby takie jak zakup sprzętu, pozyskanie nowych członków i wolontariuszy, podnoszenie kwalifikacji kadry czy zapewnienie lokalu na działalność.
- Respondenci wykazują największe zapotrzebowanie na szkolenia w zakresie fundraisingu i pozyskiwania funduszy na działalność, w dalszej kolejności na szkolenia dotyczące budowania wizerunku organizacji, marketingu i public relations, zagadnień

formalno-prawnych funkcjonowania organizacji, księgowości, przygotowania i rozliczania zadań publicznych.

Przeprowadzone badanie organizacji pozarządowych mających siedzibę na terenie miasta Olsztyna miało na celu wzmocnienie i rozwój działalności rzeczniczej Rady Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna. Można uznać, że cel ten został osiągnięty, ponieważ uzyskano w jego wyniku szereg informacji, które pomimo iż wynikają bezpośrednio z opinii przedstawicieli 71 organizacji, to można z nich wyciągnąć wnioski dla całego sektora i działalności ROPMO.

WNIOSKI

- 1) Sektor pozarządowy w Olsztynie jest liczny i bardzo zróżnicowany, co wynika zarówno z analizy danych zastanych, jak i badania ankietowego. Zróżnicowana jest jednak także jego aktywność – część organizacji jest całkowicie nieaktywna i nie wykazuje żadnych inicjatyw ani przedsięwzięć, część realizuje drobne działania w zakresie swojej działalności statutowej. Szacunkowo ok. jedna trzecia organizacji jest aktywna na różnych polach, realizuje projekty i inicjatywy, prowadzi ciągłą działalność i ją rozwija.
- 2) Z opinii respondentów nie wyłonił się jednolity obraz sektora organizacji pozarządowych w Olsztynie. Trudno jednoznacznie na ich podstawie określić jego aktywność, wewnętrzną komunikację, współpracę i partnerstwo czy przejawianą konkurencję o zasoby. Warto w tym zakresie rozważyć działania ukierunkowane na budowanie pozytywnego wizerunku olsztyńskiego III sektora – jako aktywnego i zintegrowanego. Ważne będą w szczególności takie działania jak promowanie inicjatyw organizacji pozarządowych, wspieranie organizacji w tworzeniu partnerstw i planowaniu wspólnych przedsięwzięć, organizowanie przestrzeni wymiany informacji i dyskusji pomiędzy organizacjami działającymi w podobnym obszarze lub na rzecz podobnych grup odbiorców.
- 3) Współpraca organizacji z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Samorządem Miasta Olsztyna oceniana jest przez respondentów raczej pozytywnie. Najczęściej jednak polega ona na realizacji powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych oraz na udziale przedstawicieli organizacji w warsztatach, seminariach i spotkaniach organizowanych przez Urząd Marszałkowski i Urząd Miasta. W mniejszym stopniu jest to współpraca polegająca na wspólnej realizacji przedsięwzięć, wzajemnym informowaniu i konsultowaniu, wypracowywaniu dokumentów strategicznych czy zakupie usług przez urząd. W tym obszarze ważne byłoby rozszerzanie i pogłębianie współpracy Samorządów z organizacjami, tak by częściej wykraczała poza realizację powierzonych lub dofinansowanych zadań publicznych. Rekomenduje się m.in. szersze włączanie organizacji w kreowanie polityk publicznych, w tym np. w proces opracowywania strategii rozwoju, gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych czy strategii polityki społecznej województwa, a także rozpowszechnianie i stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, które mogłyby zwiększyć zakres usług świadczonych przez organizacje na rzecz Samorządów.
- 4) Istotne jest większe zaangażowanie organizacji pozarządowych w proces opracowywania założeń i konsultacji rocznych i wieloletnich programów współpracy Miasta Olsztyna z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Szczególne znaczenie ma tu proces informowania o podejmowanych działaniach, bowiem największa część respondentów, którzy nie uczestniczyli

w opracowywaniu czy konsultacjach ww. dokumentów, wskazuje na brak zaproszenia do udziału oraz na brak wiedzy, że takie konsultacje się odbywają. Informacja w tym zakresie powinna być przekazywana nie tylko poprzez stronę internetową, ale także wysyłana bezpośrednio do organizacji oraz publikowana w mediach społecznościowych. Niepokojący może być fakt, że więcej niż jedna czwarta respondentów twierdzi, że ich opinia jest bez znaczenia. Przekaz kierowany do organizacji powinien kłaść nacisk na poczucie sprawczości, faktyczną współpracę i merytoryczną dyskusję na temat założeń programów.

- 5) Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna, w świetle przeprowadzonych badań, stanowi raczej ciało rozpoznawalne przez przedstawicieli sektora, jednak mniej w zakresie współpracy i konkretnych podejmowanych działań, a bardziej „ze słyszenia”. Ważne byłoby wypracowanie przez ROPMO strategii działań rzeczniczych, zawierającej jej misję, wartości, cele i sposoby ich realizacji, z uwzględnieniem obszaru rozwijania wizerunku Rady jako rzecznika sektora, a także jej rozpoznawalności i skuteczności.
- 6) Jednym z przejawów działalności ROPMO jest organizacja corocznego Forum Organizacji Pozarządowych Miasta Olsztyna. W tym wydarzeniu tkwi ogromny potencjał dla aktywności i wizerunku olsztyńskiego trzeciego sektora, jednak badania wskazują na to, że część organizacji nie dostała zaproszenia do udziału i/lub nie wiedziała o Forum, a część uznała, że w programie nie było dla nich interesujących tematów. Z uwagi na potrzebę integracji sektora, potrzebę rozwijania kompetencji członków organizacji, a także konieczność podejmowania tematu współczesnych wyzwań, warto uczynić z Forum wydarzenie, które w większym stopniu niż do tej pory będzie płaszczyzną wymiany doświadczeń i informacji, nabywania nowej wiedzy i nawiązywania współpracy oraz partnerstw. Powinno to być wydarzenie rozpoznawalne dla olsztyńskich organizacji, organizowane przy ich aktywnym udziale, zachęcające do udziału merytorycznym i odpowiadającym na ich potrzeby programem. Konieczna będzie w tym zakresie współpraca z Urzędem Miasta Olsztyna, a także z organizacjami pozarządowymi zainteresowanymi we włączenie się w inicjatywę, jak również z mediami i podmiotami prywatnymi, np. w zakresie pozyskiwania sponsorów wydarzenia i patronatów medialnych.
- 7) Respondenci, w większości, są świadomi wyzwań, z którymi w bliskiej przyszłości organizacje będą musiały się zmierzyć i biorą pod uwagę zmiany w swojej działalności, które pozwolą im dostosować się do nich. Pozytywnie należy ocenić otwartość organizacji na zmiany i współpracę w tym zakresie, na pewno jednak będą wymagały wsparcia merytorycznego oraz dostosowywania zasad współpracy od zmieniających się warunków. Istotne byłoby rozszerzanie zakresu komunikacji online, w tym pomiędzy urzędami a organizacjami. Przygotowywanie spotkań i szkoleń w formie np. wideokonferencji może sprzyjać większemu uczestnictwu w nich osób, które nie miały możliwości dotarcia na spotkania lub wiązało się to ze zbyt dużym wysiłkiem, np. osobom z niepełnosprawnościami czy osobom wychowującym małe dzieci. Warto również promować wśród organizacji rozwiązania sprzyjające środowisku, w tym polegające na wprowadzaniu rozwiązań gospodarki obiegu zamkniętego, ograniczenia zużycia zasobów oraz elastycznych i zdalnych form zatrudnienia personelu, które zmniejszają zanieczyszczenie środowiska (poprzez minimalizowanie częstotliwości dojazdów do pracy).
- 8) Epidemia COVID-19 wpłynęła w sposób bardzo zróżnicowany na działalność olsztyńskich organizacji. Negatywnie odcisnęła się przede wszystkim na realizacji projektów i przychodach organizacji, a także planach na bieżący rok. Neutralny wpływ miała na

stabilność i wizerunek organizacji, a pozytywny na współpracę z innymi podmiotami. Zaistniała sytuacja pokazała, że z jednej strony organizacje, podobnie jak większość ludzi, zostały zaskoczone „nową rzeczywistością”, na którą składał się szereg ograniczeń. Z drugiej jednak wyzwoliła ona kreatywność, zaangażowanie i aktywność w nowych obszarach, związanych m.in. z pomocą innym ludziom. Stan epidemii pokazał, że wciąż znaczny potencjał drzemie w olsztyńskich organizacjach. Przy podjęciu odpowiednich działań, wskazanych już w innych obszarach, może go przekuć w podstawy długoterminowej integracji sektora.

- 9) Jednym z głównych problemów, z którymi borykają się organizacje, są trudności w pozyskiwaniu środków na działalność, a co za tym idzie, także w finansowaniu wkładów własnych do projektów. Problemy te mogą w dłuższej perspektywie rzutować na ich działalność. Ważna w tym zakresie jest sprawna realizacja współpracy finansowej Samorządów z organizacjami w zakresie powierzania i dofinansowywania zadań publicznych, polegająca na dostępności środków finansowych, adekwatnych do realizacji zadań, a także ograniczaniu biurokracji i skomplikowanych formalności. Dobrą praktyką jest także wspieranie organizacji w zakresie finansowania wkładów własnych koniecznych do zapewnienia w zakresie przedsięwzięć finansowanych ze źródeł zewnętrznych.
- 10) Większość badanych organizacji pozarządowych deklaruje potrzebę brania udziału w szkoleniach, zwiększających kompetencje ich członków, kadry oraz wolontariuszy. W tym przypadku również na pierwsze miejsce wysuwają się kwestie finansowe i pozyskiwanie funduszy na działalność, a także aspekty formalno-prawne związane z prowadzeniem podmioty non-profit. Ważne są również obszary budowania wizerunku, marketingu, public relations, a także innych aspektów codziennego funkcjonowania organizacji. W związku z tym, w ramach przedsięwzięć podejmowanych przez Samorzady i ROPMO warto uwzględnić potrzeby szkoleniowe organizacji.

Olsztyn, 20.08.2020

Opracowanie: Izabela Jurzyńska